

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Mesečna cena 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Upravništvo: Ljubljana, Smolčeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seien-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praga čisto 78.180.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Poljska zunanja
politika

ZAVILNO v dobi intenzivnega diplomatskega delovanja, ki se izraža med drugim zlasti v neprestanih potovanjih vodilnih državnih in diplomatov. Letošnje leto je v tem pogledu gotovo doseglo rekord. Med temi potovanji pa je še redkokatero zbudilo toliko pozornosti kakor ono poljskega zunanjega ministra Becka v Parizu. Povzročilo bi bilo nedvomno še mnogo večje presenečenje, da ni bilo doživel dobrega uvoda s potovanjem generala Gamelina, šefa francoskega generalnega štaba, pa brž nato z obiskom generala Rydz-Smigłija.

Ta uvod je bil že sam po sebi tako izredno važen, da se je že takrat ocenil za največjo pozornostjo od vseh strani. Pri tem se je skoro povsod postavljala v neko posebno razmerje z delovanjem ter razpoloženjem zunanjega ministra polkovnika Becka, in sicer v tem smislu, kakor da so tu neka nasprotja med pojmovanjem obeh visokih državnih funkcionarjev. Ker gre na Poljskem praktično vendarle in glavnem za razliko in nasprotje med nemško in francosko orijentacijo, dasi so nemara ti termini nekoč predaleč segajoči, se je tolmáčilo razmerje v takem smislu. Sedaj pa se je tudi Beck napotil v Pariz, kjer so bili poljski diplomati v zadnjih letih redki gostje.

Povsem razumljivo je, da se dogodki toliko važnosti temu primerno komentirajo in da so smeri teh komentarjev tako rekoč v zraku. Osnovno vprašanje, ki se postavlja samo od sebe, je eno in isto ob vseh teh dogajanjih: Ali gre res za preorientacijo v poljski zunanji politiki?

Poljsko-nemški sporazum, sklenjen v januarju leta 1934. je uvedel desetletno premirje na nemško-poljski meji. Odtlej so se odnosi med obema državama resno spremenili, se izdalo izboljšati, dasi seveda kljub temu niso mogli odstraniti vseh snovi, vsega netiva za medsebojne spore. Odložili pa so nesoglasja vendarle in s tem pripomogli k pomirni ozračju v tem delu Evrope, ki se je zdel dotlej najbolj aktualno v nevarnosti. Zbližanje je prineslo v prestižnem pogledu marsikaj dobrega obema državam. Nemčija se je s tem izmotala iz osamljenosti ter se je mogla v marsikaterem pogledu ponasati s tibo zaslobo od poljske strani. Prav posebno se je to pokazalo o priliki francoskega predloga za vzhodni Locarno, ki naj bi ustvaril trdno alianso med francoskim blokom in Rusijo, obsegajoč tudi Poljsko. Varšava je vsekakor dosegla, da se je ta pakt onemogočil ter ostal omejen na krno zvezo med Francijo, Rusijo in Českoslovaško, kar je pomenilo tudi za Nemčijo veliko zadovoljstvo. Toda za to je prinesla nova situacija ohladitev razmerja do Rumunije, pa nepojmljivo nesoglasje napram Českoslovaški. Ne more se trditi, da bi se popolnoma posrečilo poljski namen, da se z odmaknitvijo od Francije doseže osamosvojitve v smislu težnje po uveljavljanju posebnega prestiža, značaja veselite. Moglo bi se celo trditi, nasprotno: ugled Poljske ta čas ni zrasel, marveč se je gibal v rastočem ogražanju tako od ruske kakor od nemške strani.

Tu pa se pričinja poglavitna težava nove poljske zunanje politike. Odkar se je sklenil sporazum z Nemčijo, se je namreč zgodilo marsikaj. Pred vsem je Nemčija proglasila obnovo oboževane sile v neomejenem obsegu in se res začela na vso moč oboževati. Če trdijo potučni krogi, da že danes prekaša po velikosti in oboževanosti vojnih sil Poljsko, jim moremo pač mirno verjeti, predstavljajoč si hkrati kot samo po sebi umljivo, da se bo nemška vojska še nadalje večala v mnogo večjem razmerju nego poljska. Vse navedeno velja tako glede armade na suhem kakor glede vojne mornarice in orožja v zraku.

To pomeni za Poljsko ogromno nevarnost. Ni treba, da se posebno zamislimo v situacijo čez malo več ko sedem let, ko bo treba obnoviti premirje z Nemčijo, odnosno ko poteče sedanji sporazum, ako se bo držal dotlej. Ze mimo tega se vsiljujejo drugi problemi, ki so jako vzemirni. Dovolj je znano, da subverzivno delovanje nemških emisarjev v poljskih obmejnih pokrajinah ni prenehalo, marveč se je kvečjemu potajilo, kakor je zgovorno izpričala že vrsta hudih procesov. Obravnavanje poljske manjšine v pruskih deželah se ni izboljšalo, pač pa se občutno poslabšalo. Razmere v Gdansku pretijo z novimi konfliktimi, kjer bo težko ločiti interese Poljske od stališča Društva narodov.

Pri vsem tem pa se splošna situacija v Evropi slabša. A kar je za Poljsko posebno neugodno, slabša se prav v onem področju, v katerem je ona najbolj občutljiva. Nasprotje med sovjetsko Rusijo in Nemčijo se postruje, dasi je prav Varšava stala na stališču, da je prav za prav neaktualno, ko vendar Nemčiji neposredno od ruske strani ne more pretiti nevarnost, saj boljše vojske niti ne morejo do nje. Ko je Hitler na strankinem zboru v Nürnbergu s toliko vehemenco proglašal boj ruske-

Zaključek parlamentarnega zasedanja 1935-36.

Včeraj sta imela narodna skupščina in senat zaključni seji rednega zasedanja 1935-36. Danes se bo z izvolitvijo predsedstev pričelo novo redno zasedanje

Beograd, 19. oktobra. p. Danes dopoldne sta se poslednjič v zasedanju 1935/36 sestali obe zbornici narodnega predstavnstva, narodna skupščina in senat. Po ustavi se ima jutri pričeti redno zasedanje 1936/37.

O vprašanju novega skupščinskega in senatskega predsedstva, ki se bosta izvolila na jutrišnjih sejah, so se danes posvetovali vsi parlamentarni in senatski klubi. Voditelji parlamentarnih klubov skupščinske opozicije (gg. Jeka Protić kot predsednik kluba JNS, dr. Mirko Kosić kot zastopnik delovnega kluba, Komnenović kot predsednik radikalnega kluba, Perić kot zastopnik nezavisnega kluba in inž. Kabašin kot zastopnik Jugoslovenskega kluba), so na svojem sestanku govorili o skupnem stališču, ki naj bi ga skupščinska opozicija zavzela pri jutrišnjih volitvah. O rezultatih svojih razgovorov so takoj obvestili svoje klube, ki so prav tedaj zasedali. Njihov sestanek se je nadaljeval popoldne ob 18. Po dosežanih dispozicijah se bodo šefi opozicijskih klubov sporazumeli tako, da skup-

ščinska opozicija ne bo postavila svojih kandidatov za novo skupščinsko predsedstvo, nego bodo vsi opozicijski poslanci pri glasovanju oddali prazne glasovnice. Definitivna odločitev o tem pa še ni padla, ker se sestanek zastopnikov opozicijskih klubov ob času, ko to poročamo, še zmerom ni zaključil. Prav tako se vrši ob tem času tudi seja posebnega kandidacijskega odbora kluba JRZ, na kateri razpravljajo o kandidatih za tri podpredsednike in pet tajnikov narodne skupščine. Kakor znano, je bil že na večerjšnji seji kluba po predlogu g. dr. Stojadinovića postavljen za kandidata za novega predsednika dosedanji predsednik narodne skupščine Stevan Čirić.

V senatu pa je vladni delovni klub že doležil svoje kandidate za novo predsedstvo. Kandidiral bo za predsednika senata dr. Mažuranića iz Zagreba, za podpredsednika pa Milana Simonovića in dr. Karamehmedovića. Za tajnike bo kandidiral Djura Kotorja, dr. Crkvenjaka in dr. Gustava Gregorina.

rekel, da je treba krivdo v prvi vrsti pripisati predsedstvu narodne skupščine.

Zapisnik je bil nato brez sprememb sprejet. Predsednik Čirić je prečital brzojavko, ki jo je bil poslal Nj. Vis. knezu Pavlu o priliki rojstva princeze Elizabete, kakor tudi brzojavko, ki jo je dobil v odgovor. Narodna skupščina je sprejela obe brzojavki z živio-klici.

S toplimi besedami se je potem spomnil smrti dveh poslanskih tovarišev, Joše Stajčiča in Bogdana Milinčića. Narodna skupščina je obema pokojnima z vzkliki »Slava izkazala čast.

Nato je bil prečitan ukaz o imenovanju dr. Nikole Subotiča za ministra pravde, da lje poročilo upravnika odbora o stroški skupščine in resolucijo, ki jo je predlagal pred. Čirić, naj se prenesejo na novo redno zasedanje, t. j. jutri, vsi še neodobreni vladni in poslanski zakonski načrti, vsa poročila o njih, predlogi in resolucije, vse še neodobrene uredbe ministrskega sveta, zahteve ministra pravde o izročitvi nekih narodnih poslancev sodišču, vsi predlogi in odredbe odbora za prošnje in pritožbe, kakor tudi vse še neopravljene zadeve, ki spadajo v kompetenco finančnega odbora Narodne skupščine. Narodni poslanec Voja Lazič je hotel nekaj pripomniti k temu predlogu, a mu predsednik ni dal besede, češ da se o resolucijah ne debatira nego le enostavno glasuje.

Konec zasedanja

Ko je bil ta resolucijski predlog sprejet je predsednik Čirić sporočil, da se v smislu § 69 ustave narodne skupščine jutri avtomatično sestane, da si izvoli novo predsedstvo za redno zasedanje 1936-37. Hkrati je prošil za pooblastilo, da sam podpiše zapisnik današnje seje.

Notranji minister dr. Anton Korošec je še prečital ukaz kraljevega nametništva, s katerim se na osnovi §§ 32 in 60 ustave seje narodne skupščine zaključijo s čitanjem tega ukaza ter da se narodna skupščina skliče na redno zasedanje z dnem 20. oktobra 1936. Narodna skupščina je sprejela ukaz stoje in z živio-vzkliki. Seja se je zaključila ob 11.40.

Seja senata

Danes dopoldne ob 9.30 se je poslednjič v tem zasedanju sestala senat. Sejo je vodil predsednik dr. Ljubomir Tomasić in prisotna je bila tudi vsa vlada. Tajnik dr. Kotur je prečital zapisnik zadnje seje, ki je bil sprejet, nato ukaz o imenovanju dr. Nikole Subotiča za ministra pravde ter ukaz o imenovanju štirih novih senatorjev, dr. Mehmeda Spaha, Dušana Djerića, Miloša Cukavca in Frana Šmodeja. Tudi ta dva ukaza sta bila sprejeta na znanje. Nato je bila prečitana brzojavka, ki jo je predsednik dr. Tomasić poslal Nj. Vel. kraljici Mariji v Miločer ob priliki rojstnega dne kraljeviča Andreja. Končno so bile prečitane interpelacije ki so jih vložili pri predsedstvu senata posamezni senatorji.

pristojnih oblasteh in jim je težko ugoditi, posebno če so druge oblasti te prošnje odklonile na osnovi pozitivnih zakonov. Če pa je odbor doglal, da so bile kakšne zahteve upravičene, jim je le ugodil. Na te odredbe odbora bodo morali pristati pristojni ministri, zlasti finančni. Dr. Nemeč je prošil senat, da sprejme njegovo poročilo na znanje.

Predsednikova sporočila

Ko je bilo poročilo sprejeto, je predsednik sporočil, da je prejel dve vprašanji od gg. senatorjev, in sicer vprašanje senatorja Jovana Banjanina glede odpovedi dosedanjih prostorov senatu po ministru prometa, ter vprašanje senatorja Milana Popovića, nanašajoče se na neki nastop policijskih organov. V ostalem je zadovoljen z odgovorom, ki mu ga je dal predsednik senata.

Predsednik dr. Tomasić je nato sporočil, da je dobil še posebno vprašanje od senatorja Jova Banjanina, ki je bilo naslovljeno na predsednika vlade in ki zahteva pojasnila, zakaj se nista donešena nova zakona o tisku ter o društvi in zborovanjih, za katera je bil v finančnem zakonu postavljen rok do 1. oktobra. Predsednik vlade je izjavil predsedniku senata, da bo na to vprašanje odgovoril na eni prvih prihodnjih sej senata.

Konec zasedanja

Predsednik je nato prošil senat, naj ga pooblasti, da overovi in podpiše zapisnik današnje seje. Predlagal je tudi, da se v smislu dosežane prakse prenesejo na prihodnje zasedanje vse še nerešene zadeve, zakonski načrti itd. Oba predloga sta bila sprejeta. Senator Pavle Vujić je protestiral, ker mu notranji minister ni odgovoril na neko njegovo interpelacijo, in prav tako tudi senator Toma Jalzabetić, ker ni dobil odgovora na interpelacijo, ki jo je že lani vložil na ministra šum in rudnikov. Notranji minister dr. Anton Korošec je nato prečital ukaz o zaključitvi zasedanja in otvoritvi novega zasedanja senata, nakaer je bila seja ob 10.30 zaključena. Prihodnja se prične jutri ob 9., ko se bo začelo redno zasedanje 1936/37.

Seja narodne skupščine

Narodna skupščina se je sestala danes dopoldne ob 11. Njena prva seja v novi zgradbi narodne skupščine je bila hkratu tudi njena zadnja v sedanjem skupščinskem zasedanju. Seji je prisostvovalo rekordno število narodnih poslancev. Prisotni so bili tudi vsi člani vlade.

Ko je predsednik Čirić otvoril sejo in je tajnik Nenadić prečital zapisnik, se je prijavil k besedi narodni poslanec Milenko Glišić, ki je hotel nekaj pripomniti k zapisniku. Predsednik Čirić mu je odvrnil, da to ne spada k zapisniku, in mu je odvzel besedo.

mu boljše vizmu, so bili nad tem prav v Varšavi najbolj užaljeni in celo vladni listi so odkrito zavračali nemške bojne napovedi, dolžeč Berlin, da skriva za temi bojevitostmi imperialistične namene.

Vse to priča, da so v Varšavi uvideli, da imajo kljub vsemu v Nemčiji najnevarnejšega nasprotnika, dasi danes še sosedja v povsem normalnem prijateljskem razmerju. Zato je nedvomno izšla iz vojaških krogov želja, da se dožene s Francozi pravo stanje stvari, a zlasti pogoji medsebojne pomoči za slučaj nevarnosti. Toda kako daleč preko tega bo šla Beckova politika, to je še veliko vprašanje. V Parizu bi hoteli pakt z Rusijo razširiti na Poljsko. Toda v tem pogledu težko, da bi bilo pričakovati bistvene spremembe v poljskem zadržanju. Zakaj os poljske politike

ostane v naziranju, da je za vsako ceno preprečiti možnost prehoda tako ruskih kakor nemških armad; na takih pogojih pa je vzhodni Locarno nemogoč, vsaj v dosežaj zasnovanih obrisih. Zdi se, da je izhod samo v možnosti, da se najdejo drugačne oblike medsebojnega sodelovanja. Če pa je danes že čas za to, je še veliko vprašanje, kajti še vedno se zdi, da si v Varšavi ne bodo želeli odmakniti od Nemčije, marveč bodo skušali vztrajati na dosedanji poti, smatrajoč, da s tem mirovni stvari še najbolj koristijo. Želeli si bodo nemara le bolj za trdno zasigurati pomoč in zaslobo na zapadu.

Toda kako dolgo bo še mogoče vztrajati na taki politiki? Podoba je, da jo razvoj izpodkopava z vsakim dnem in da ne bo dolgo, ko bo Varšava vendarle prisiljena, pristopiti k veliki odločitvi.

Grof Ciano odpotuje danes v Berlin

Sestal se bo z državnim kancelarjem Hitlerjem in zunanjim ministrom Neurathom

Rim, 19. oktobra. AA. Zunanji minister grof Ciano bo jutri odpotoval z letalom v Berlin. Sestal se bo z Neurathom in s Hitlerjem, s katerima bo pred vsem govoril o pripravah za italijansko-avstrijsko-madžarske konference na Dunaju 9. novembra, o italijanskem stališču napram novemu Locarnu, glede na povratek k nevtralnosti, in o borbi zoper komunizem v Evropi. Cianov obisk bo obenem potrdilo italijansko-nemške sodelovanja, ki pomeni več kakor vzporednost dveh politik, čeprav ni nobenega preciznega dogovora in tudi ne zvezne pogodbe. Ta obisk pomeni dejansko kronanje cele vrste drugih obiskov zadnjih tednov po končani vojni v vzhodni Afriki. Ta so Rossoni, Alfieri, general Vale in vojvoda Piemontski posetili Ber-

lin, dr. Göbbels Benetke, Frank se je razgovarjal s Cianom v Rimu, general Milch pa si je ogledal letalske naprave v Italiji. Danes je prispel v Rim general Himmler, vodja narodno-socialističnih zaslužnih oddelkov, še ta mesec pa bo prispel v Rim tudi Schirach, vodja hitlerjevske mladine.

V »Giornalu d'Italia« piše Gayda, da sestanek grofa Ciana s Hitlerjem in Neurathom nikakor nima za cilj ustanovitev kakšnih blokov in tudi ne, da bi koga prestrašili, nasprotno je namen utrditi mir, ki je Italiji potreben za izgradnjo imperija. Nemčiji pa za notranje preureditve. Italija in Nemčija imata enako realistično zasnovano o miru, ki naj ga inspirira načelo mednarodne pravice in konkretno ravnotežje sil.

Po zavzetju Ovieda

V boju za Oviedo so imeli rudarski miličniki 4000 smrtnih žrtev

Oviedo, 19. oktobra. AA. V soboto zvečer ob 20.30 sta se v ulici Debrija, nedaleč od severne postaje srečala in poljubila branilec Ovieda general Aranga in polkovnik Martin Alonzo. Poveljnik čet, ki so osvobodile Oviedo. Mesto je bilo oblegano tri mesece. Topniško streljanje je uničilo mnogo arhitektonskih in umetniških vrednosti. Menijo, da je posadka Ovieda imela najmanj 1000 mrtvih in ranjenih. Častniki so bili skoraj vsi pobiti. V borbi je bilo ubitih pet višjih in 35 nižjih častnikov. Pošel je že ves živež in so sedaj naglo poslali v mesto 40 tovornih avtomobilov živeža.

Med največje dogodke predvečerašnjih bojev ki so se končali z osvoboditvijo Ovieda, je bil napad uporniških čet čez reko Noro, ki so jo prebrodile ob 15. Nekaj oddelkov se je borilo stoje do prs v vodi. Zadnji odločilni boji so bili v mestu samem in po ulicah okrog severne železniške postaje, kjer so se miličniki utrdili v pesameznih hišah m se obupno upirali. Hrib Maranco, ki obvladuje Oviedo, so zavzeli v napadu. Tod so se razvili boji na nož. Med umikom so miličniki zažgali veliko število hiš v posameznih predmestjih Ovieda. Ka-

kor cenijo, so imeli rudarji v bojih za Oviedo okoli 4000 mrtvih.

Položaj pri Toledu

Pariz, 19. oktobra. w. »Paris Soir« javlja s fronte pri Toledu, da prodirajo uporniške čete po zavzetju Illesca dalje in izpopolnjujejo svoje postojanke. Desno krilo prodira proti kraju Castillejo, ki ga močno obstreljuje uporniško topništvo.

Vladno vojno poročilo

Madrid, 19. oktobra. AA. Uradno poročilo pravi, da je položaj na osrednjem bojišču neizpremenjen. Tudi v vzhodnem odseku je položaj isti. Vladne čete nadaljujejo borbo po ulicah Ovieda in zavzemajo postopno poslopja, v katerih so se utrdili uporniki. Oddelki rudarjev se divje bore s četami upornikov, ki so prihitele iz Galicije na pomoč obleganemu Oviedu. Vladne čete so prizdale mnogo izgub upornikom.

Na aragonski fronti so uporniki napadli postojanke vladnih čet na odseku pri Terci. V odseku pri Cordalubere so vladne čete zavzele tri važne postojanke. Na južni fronti ni bilo posebnih izprememb.

Blum se otresa komunistov

Opomin komunistom, naj ne ovirajo dela vlade — Napoved postritve tiskovnega zakona

Pariz, 19. oktobra. o. Snoči je imel ministrijski predsednik Blum na velikih svečanostih v Luna-parku občajni govor, s katerim vsako leto odpira predstojnik vlade zimsko parlamentarno kampanjo. V svojem govoru se je obširno bavil z notranjim in zunanjim političnim položajem, toda pretežni del je posvetil težavam svoje vlade. Naglasil je, da bi bil položaj v državi danes dočela drugačen, če ne bi bil na delu profesionalni obrekovalci, ki morajo oblatiti vse, naj si bo dobro ali slabo. Pri tem jim je vseeno, ali trpi kredit in ugled države ali ne. To je posledica prevelike tolerancije. Zato bo vlada takoj v začetku zasedanja parlamenta predložila nov zakon o tisku, ki bo dočela najstrožje kazni za profesionalne obrekovalce. Zahteval bo, da listi javno polagajo račune o svojih sredstvih in o virih svojih dohodkov. Potem bo takih nesramnih gonj, kakor jih doživlja Francija sedaj, kmalu konec. Ves narod mora stopiti v bran proti takemu tisku.

Kar se tiče ljudske fronte, je Blum izrazil svoje prepričanje, da je dovolj trdna, da vzdrži še vse druge navele, kakor jih je doživela doslej. Govorec o odnosjih med skupinami, ki tvorijo ljudsko fronto, Blum ni prikrival svojega nezadovoljstva nad postopanjem komunistov, ki brez potrebe in povoda izživajo vedno nove stavke in nemire. Namignil je na možnost izstopa komunistov iz ljudske fronte ter dejal, da bi to drugim skupinam v marsikaterem pogledu olajšalo delo. Splošno sodijo, da je pri tem mislil na kongres radikalne stranke ter da je bil njegov govor usmerjen na to, da pridobi to stranko za nadaljnje sodelovanje v ljudski fronti.

Blum je priznal, da obstajajo v vladi sami zaradi komunistov velika nesoglasja ter da notranji politični razvoj ne vzmira samo nasprotnikom sedanjega režima, marveč tudi pristajalec vlade same, kajti če bi se kdo drugi razen komunistov odpovedal sodelovanju v sedanji vladi, komunisti bi se sedanjemu režimu ne bi mogli več držati, nov režim pa spričo sedanjega razmerja v parlamentu ni mogoče. Zato bi v tem primeru ne preostalo ničesar drugega, kakor da se parlament razpusti in razpiše nove volitve. Tega pa si nobena stranka ne želi.

Splošno tolmačijo, da predstavlja ta izjava Bluma resen in zadnji opomin komunistom.

Francoski radikali pred važnimi odločitvami

Pariz, 19. oktobra. o. Z velikim zanimanjem pričakujejo v vseh političnih krogih kongres radikalne stranke, ki bo najbrže povzročil preokret v francoski notranji politiki. V radikalni stranki se vedno bolj jasno razločujejo dva tabora. Eden nastopa odločno proti nadaljnemu sodelovanju s komunisti v okviru ljudske fronte in se zavzema za izpmembo režima, drugi pa vztraja na lojalnem sodelovanju v ljudski fronti, čeprav ne zagovarja komunistov in bi rad slej ko prej prekinil z njimi vsako delitev oblasti. Nasprotniki ljudske fronte pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Caillauxa pripravljajo odločno akcijo, da bi izsilili sklep o odpovedi nadaljnega sodelovanja s komunisti, smatrajoč, da je bil eksperiment z ljudsko fronto za Francijo skrajno škodljiv. V zunanjem političnem pogledu zastopa ta skupina zahtevo po čim tesnejšem sodelovanju Francije z Nemčijo in Italijo, ne odklanja pa nadaljnega sodelovanja z Rusijo.

Značilno je, da tudi komunisti polagajo na sklepe kongresa radikalne stranke, ki se bo sestel v Biarritz, največjo važnost in si na vse načine prizadevajo razbliniti nerazpoloženje proti sebi. Centralni odbor komunistične stranke je poslal predsedstvu radikalne stranke posebno pismo z željo, da ga objavi na kongresu. V tem pismu naglašajo komunistično vodstvo, da tudi komunisti obojujajo socialne izgrede zadnje dobe ter da so odločno proti zasedbi tovarn po stavkujočih. Obenem zagovarjajo, da bodo tudi v bodoče zvesto podpirali vlado ljudske fronte, čeprav sami v njej niso zastopani. V istem smislu sestavljeno pismo je poslal kongresu tudi predsednik strokovnih levičarskih organizacij Jouhaux. V radikalnih krogih, ki zagovarjajo nadaljnje sodelovanje v ljudski fronti, so prepričani, da bo zmagala njihova struja, ker imajo vse važnejše referate na kongresu njihovi ljudje.

Nemčija predlaga 25 letno pogodbo z Italijo, Francijo in Anglijo, je pa proti sklenitvi novega Locarna v okviru Društva narodov

London, 19. oktobra. o. »Daily Telegraph« pravi, da so Nemci v svojem dogovoru na angleško noto predlagali mirovni pakt med Nemčijo, Italijo, Francijo in Anglijo za dobo 25 let. Rusija in Poljska za ta pakt ne prihajata v poštev. Belgiji in Nizozemski so Nemci pripravljali jamčiti neko nevtralnost. Dvostranske nenapadne pogodbe naj ostanejo še nadalje v veljavi, zato pa se imajo ukiniti zvezne pogodbe Francije s Poljsko in državami Male antante, zlasti s Češkoslovasko. »Times« ugotavlja, da je nastalo v angleških vladnih krogih zaradi nemške note hudo nerazpoloženje. Nemčija očividno želi, da se dočela odpravi pakt Društva narodov. Vprašanje napadalec bi v bodoče reševali zastopniki držav, ki bi jih vezal varnostni pakt, ne pa Društvo narodov. Društvo narodov bi se moralo dočela izolirati od takih evropskih vprašanj. Anglija na kaj takega seveda nikoli ne bo pristala.

Sklepi gospodarskega sveta Male antante

Bukarešta, 19. oktobra. AA. Danes je bila zaključna seja gospodarskega sveta Male antante. Po seji je bil izdan naslednji komunikat: Gospodarski svet Male antante se je sestel na osmo zasedanje v Bukarešti okt. 12. do 18. oktobra 1936. Po plenkari seji je svet izvolil odbor za trgovino, ki se deli v več pododborov, odbor za gospodarsko sodelovanje med državami srednje Evrope, in odbor za redakcijo. Odbor za trgovino je proučil možnost izvajanja gospodarskih načrtov. V pododborih je prišlo do izmenjav mnenj o vprašanju trgovinskega razmerja, ko so delegacije formulirale svoje vzajemne zahteve. Pri tem so sklenili, da se pogajanja za sklenitev trgovinskega dogovora, dogovora o plovbi med Rumunijo in Jugoslavijo, ki imata nadomestiti sedanjega gospodarskega dogovor, začne meseca novembra.

Odbor za gospodarsko sodelovanje podunavskih držav je proučil zapisnik, ki so ga izdelali v Pragi izvedenci meseca julija 1936 in ki se nanaša na Hodžev načrt, ter je na tej osnovi določil konkretne pogoje za sodelovanje. Rumunija je sklenila dva dogovora in sicer enega z Jugoslavijo, drugega pa s Češkoslovasko o ukinitvi vizuma. Ti dogovori stopijo v veljavo 1. januarja 1937. Nadalje je svet razpravljala in sprejela sklepe osmih odborov izvedencev, ki so zasedali v Bukarešti pred začetkom zasedanja gospodarskega sveta. Iz njihovih poročil je razvidno, da se lahko na vseh poročilih zabeleži znaten napredek. V odborih so bili izdelani načrti o podrobnejšem in konkretnem delu, ki se nanašajo na sodelovanje zavoda za izvoz, na poljedeljski pouk in propagando, na normalizacijo, na kooperacijo železnic in na socialno medicino.

Podjetja držav Male antante za plovbo na Dunavu so izdelale delovni program, ki naj se uresniči, tako da bo sodelovanje med njimi kar najtesnejše. Ta program se nanaša zlasti na uporabo oseba podjetij ene države na področju drugih dveh držav, na oprostitev carinskih formalnosti, na ukinitve dvojnih davkov itd. Pri tej priložnosti je svet sprejel na znanje dogovor, ki naj se uresniči, tako da bo sodelovanje med njimi kar najtesnejše. Ta program se nanaša zlasti na uporabo oseba podjetij ene države na področju drugih dveh držav, na oprostitev carinskih formalnosti, na ukinitve dvojnih davkov itd. Pri tej priložnosti je svet sprejel na znanje dogovor,

sklenjen med podjetji Male antante za plovbo in skupine dunavskih paroplovnih družb glede razdelitve prometa na Dunavu. Na polju pošto-telefonskega in tujskega prometa so se dosegli pomembni uspehi. Ustvarjena je poštena unija za telekomunikacije. Med državami Male antante, Grčije in Turčije je v načrtu skorajšnje znižanje brzojavnih pristojbin, nadalje izdaja poštinih znamk v vsaki izmed teh treh držav s posebnimi simboli Male antante (ta emisija bo 1. marca 1937). Glede tujskega prometa je zabeležena izvedba načrta o sodelovanju, predložena na prejšnjem zasedanju, in sicer z brošurami, letaki, časopisnimi članki, radiom, in filmi ter podpis tujskoprometnega dogovora med Rumunijo in Jugoslavijo, sklenjenega 15. julija t. l. na Bledu. V Bukarešti se je vršila maja lanskega leta tujskoprometna razstava Male antante. Sedaj je v načrtu skupna udeležba na pariški razstavi l. 1937. Razen tega se bo Rumunija udeležila praškega veljesejma. Glede sodelovanja omissijskih bank velja omeniti, da se bodo guvernerji letos že drugič sestali meseca novembra v Pragi. Ob koncu leta je nameravan tudi sesanek izvedencev za letalstvo. Med rumunsko in češkoslovasko pošto hranilnico se je 10. oktobra t. l. sklenil dopolnilni dogovor k dogovoru v septembru 1934. in februarju t. l. Med češkoslovasko in Jugoslavijo se je 29. septembra 1936. sklenil v Pragi dogovor o socialnem zavarovanju. Tako so dosegli pomembni rezultati na polju železniškega prometa. (Vprašanje enotne ureditve prevoza, prometni material, prometne zvezne, črtanje formalnosti, statistika itd.)

Napovedel je v načrtu tudi kongres Irgovinskih zbornic Male antante, ki bi se imel vršiti meseca februarja 1937 v Jugoslaviji. Prihodnje zasedanje gospodarskega sveta bo 15. februarja 1937.

Poroka nizozemske prestolonaslednice 6. januarja

Berlin, 19. oktobra. w. Kakor javlja »Lokalanzeiger« iz Haaga, je dan poroke prestolonaslednice Julijane s princem Lippe-Biesterfeldom določen za 6. januarja. Spomlad bosta novorojenca odšla na poročno potovanje v Nizozemsko Indijo.

ČE RABITE DOBRO OBLEKO,

kupite naše blago, ker je naše blago danes boljše in cenejše kot kdaj prej.

Cene našega blaga za obleke so od 120.— do 180.— dinarjev po metru
VLADA TEOKAROVIĆ; KOMP.
PARACIN
Tkanine za vsak žep in vsak okus.
Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije.

HUD POTRES V SEVERNI ITALIJI

Najbolj sta prizadeti pokrajini Videm in Treviso — Več naselij porušenih, 30 mrtvih, na stotine hudo ranjenih

Videm, 19. oktobra. k. Včeraj zjutraj ob 4.10 je močan potresni sunek prebudil vse mesto. Ker je bila videmska pokrajina že pred osmimi leti hudo prizadeta zaradi seizmičnega gibanja v Carniji in posebno okrog Tolmezza, so vsi mislili, da je tudi tokrat potres opustošil gorjo dolino Tagliamenta, kjer so se še pred leti sesedale gore okrog obeh ugaslih vulkanov Amariane in San Simeona. Toda kmalu se je zvedelo da v Carniji potresa skoro niso čutili, da pa je zato tem bolj prizadeta pokrajina med Sacilom in Coneglianom. Središče potresa je bilo v občini Caniva di Sacile pod griči, ki so le kakih 10 km od Sacile od Sacila tik pod pobočji gore Cava, preko katere gro meja med pokrajinama Videm in Treviso. Videmske pokrajinske oblasti so takoj odredile pomoč prizadetemu prebivalstvu in tudi armijsko poveljstvo je odposlalo v prizadete kraje več oddelkov vojaštva.

V Pordenonu so potres občutili že precej hudo. Prebivalstvo je v strahu zbežalo na ceste in ulice vendar k sreči v trgu samem ni bilo žrtve, niti večje škode; tem bolj hudo pa so bile prizadete vasi okrog Pordenona, kjer je potres zahteval šest človeških žrtve. V Porečju je padel s cerkvenega stolpa križ prav pred cerkvna vrata in tudi stene v cerkvi so popokale. V vasi Fontanafreddi je bila cerkev še najbolj poškodovana. Ura v zvoniku se je ustavila baš ob 4.12, ko se je pojavil prvi sunek.

V okolici Polceniga je potres povzročil največje razdejaje. Škoda je velika in tudi človeških žrtve je večje število. Koče kolonov v okoliskih vaseh niso mogle vzdržati premočnega sunka. V Colturi, eni izmed najmanjših vasi okrog Polceniga so se podrle vse hiše. V eni so pokopale pod seboj kolona in njegovo ženo. Mož je bil ubit, žena hudo ranjena. Stolp male kapele sredi vasi se je tako zelo nagnil, da se je zvon naslonil na zid in si sedaj nihče ne upa pod zvonik, ki se bo morda vsak hip podr. V cerkvi pa je polno prestrašenih ljudi, ki iščejo v molitvi rešitve.

V vasi Fontaniva, ki spada k San Giovanni di Polcenigo se je porušilo šest hiš. Razvaline so ubile tudi neko 32-letno vdovo, ki je imela štiri otroke. Dva sta ranjena, dva pa sta k sreči ostala nepoškodovana. V Budoijsi in bližnji Sv. Luciji, ki sta obe zelo blizu epicentra, pa za čudo potresa skoro niso čutili.

V Sasilu je potres napravil prav veliko škodo. Kakor je ugotovil tamkajšnji podstat, je bilo 80 odstotkov vseh hiš in palač v mestu hudo poškodovanih in so se onarali ljudje iz nekaterih izseliti. Po hišah so v stenah široke razpoke. Na trgu pred magistratom se je porušila kar cela stena neke stavbe in se bodo brzkome podrle še ostale. Kljub vsemu je bil v Sacilu ranjen le neki železničar, na kaeroga je padel dimnik železniške postaje.

Iz vasi Fiaschetti so pripeljali v sacilsko bolnico dva ranjenca. Tudi ta vas je bila zelo poškodovana. V neki hiši so razvaline ubile sedem ljudi, v drugi dva starca. Vas je skoraj vsa porušena, lsta usoda je doletela tudi Steveno na drugem koncu občine Saneva di Sacile. Štiraj polovica hiše so morali ljudje popolnoma izprazniti. Cerkev se je deloma porušila. Zlasti je poškodovano njeno pročelje. Stebri ob vratih so se nevarno nagnili, stolp pa se je porušil do polovice. Sredi vasi je križišče dveh cest. Nanj se je sesula bližnja hiša in izpod razvalin so izkopali nadaljnjih sedem žrtve, četi dve družini. Le ena stena te hiše je ostala pokonci in se sedaj drži nekaj razbitih delov posameznih stropov. Na njih stoji še napol razdejane postelje in omare. Kdo skledelice in krožniki so ostali v eni izmed njih popolnoma nepoškodovani. Tudi ljudje, ki so stanovali v tem delu hiše, so ostali pri življenju. Okrog razvalin so sedaj razpostavljene vojaške straže prvga sacilskega čete gasilcev, ki sedaj izpraznjujejo še one hiše, ki so ostale pokonci. Po vseh bližnjih tovarnah so se visoki dimniki prelomili, v spodnjih delih pa ni opaziti prav nobene razpokline. V Steveni sploh ni hiše, ki ne bi kazala stršnih sledov potresne katastrofe. Celu velika e'ktrična centrala je malone porušena. f

Tudi v krajih na severni meji treviške pokrajine je potres napravil mnogo škode, ki pa se od daleč ni tako velika kakor okrog Sacila. V Cordignanu se je porušil cerkveni zvonik. V Villi je mnogo hiš v razvalinah. Tudi več ljudi je bilo ranjenih. V Coneglianu se je porušil stari grad, v katerem je bil ubit neki škof, šest oseb pa je bilo ranjenih. V vasi Cappella Maggiore sta se podrli dve postelji. V občinah Orsagi, San Vendemiano di Fadalto in starbe, V Franceligu se zvonik nevarno nagnil, v Pianzanu pa se je podrlo le nekaj streh.

Tersu so poškodovane mnoge hiše pa se je podrlo le nekaj streh. V Bellunu je potres trajal 15 sekund. Vse prebivalstvo je zbežalo na proso in se zbralo zlasti na trgu Capitellu. Stolnica, sedna palača in mnogo zasebnih hiš je hudo poškodovanih. V bližnjem Visomu so morali več hiš evakuirati. Tam se je vdrla tudi streha cerkve. Poleg vseh je nad Belluno večraj divjal še silen vihar, ki je skoraj dočela onemogočil reševalno akcijo. Veter je odrlil 45 hiš, iz katerih so se morali izseliti vsi prebivalci.

Popoldne okrog 18. je nastal v pokrajini Bellunu in zlasti v občini Alpagu nov potres, ki pa že ni bil več tako silen in tudi ni povzročil nikake posebne škode.

Še nekaj podrobnosti

Rim, 19. okt. d. Potres včeraj zjutraj je povzročil v gornji Italiji veliko škodo. Potresne sunke so čutili v Milanu, po vsej

Lombardiji, v Benetkah, Julijski Krajini, na južnem Tirolskem in sosednih krajih. Veliko škodo je povzročil v Benetjih, najhujše pa v Benetkah samih, kjer se je podrlo več hiš. V občini Sacile je bilo ubitih 15 ljudi, mnogo hudo ranjenih. Potresne sunke so čutili v vseh gorskih dolinah do Aoste. Kakor poročajo, so bile tudi v lombardskih krajih poškodovane mnogostevilne hiše. Zvečer ob 22.30 so aparati ugotovili ponovno močan potres v pokrajini Udine in Beluno. Prebivalstvo je v paničnem strahu zapustilo domove. V pokrajini Beluno je porušenih 150 hiš. Tri vasi so povsem v razvalinah. Pri tretjem potresnem sunku ni bilo nobenih smrtnih žrtve.

Beleške

Volitve v šmarskem srezu

V nedeljo so bile volitve v sedmih občinah šmarskega sreza. Volile so občine: Kostrovica: vložena je bila le ena lista, in to pod firmo JRZ. Od 377 volilnih upravičencev jih je glasovalo 193 ali 51%. Silivnica: volilnih upravičencev 751, glasov 411 ali 55%. Lista JRZ je dobila 213, opozicijska lista pa 99 glasov. Sv. Peter na Medvedjem selu: volilnih upravičencev 277, glasov 213 ali 76%. Lista JRZ 172, opozicijska 41 glasov. Zusem: volilnih upravičencev 311, glasov 228 ali 75%. Kompromisna, pretežno opozicijska lista z nosilcem Antonom Peničem je dobila 156 glasov, lista JRZ z nosilcem Francetom Drobnetom pa 72 glasov. Zibika: volilnih upravičencev 381, glasov 301 ali 79%. Lista JRZ je dobila 154, opozicijska pa 147 glasov. Kakor nam poročajo, bo proti volitvam vložena pritožba na upravno sodišče v Celju.

Sv. Stefan: volilnih upravičencev 299, glasov 192 ali 64%. Pod firmo JRZ vložena kompromisna lista z nosilcem Karlom Pungerskom je dobila 122 glasov, druga lista JRZ, za katero se je zavzemal župnik, pa 70 glasov.

Pristava: volilnih upravičencev 479, glasov 350 ali 73%. Lista JRZ je dobila 142, opozicijska pa 208 glasov.

Kandidatne liste v gornjegrajskem srezu

Iz Gornjega grada nam pišejo: Od desetih občin našega sreza jih bo v nedeljo volilo pet. Za mesto Gornji grad sta bili vloženi dve gospodarski listi, katerih nosilca sta trgovec g. Franc Božič in pa dosedanji župan gostilničar g. Franc Mermalj. Občina Solčava ima le eno kompromisno listo, z nosilcem g. Francem Robinikom p. d. Logarjem. Enako je postavljena le po ena kompromisna lista za občini Smartno ob Paki in za trg Mozirje. V Mozirju je nosilec liste zopet dosedanji župan g. Matija Goričar. Za občino Luče sta bili vloženi dve listi, lista JRZ in opozicijska gospodarska lista z nosilcem g. Francem Volejerm.

„Gromka“

Kakor je znano, je nadškof koadjutor dr. Stepinac osnoval poleg križarjev tudi več posebnih mladinskih organizacij, ki jih je vključil v katoliško akcijo. Osnovane so bile do sedaj organizacije: Skom (Seljaška katoliška omladina), Krom (Katoliška radniška omladina), Grom (Gradijska katoliška omladina) in morda še katera. Nedeljski zagrebški listi poročajo, da je bila te dni osnovana zopet nova organizacija z imenom Gromka, namenjena za žensko mladino po mestih. Dočim so se mačkovič z organizacijo križarjev sprizajbili in jo podpirajo, te nove organizacije dosledno odklanjajo, ker vidijo v njih osnove za kasnejšo obnovev klerikalne stranke v večjem obsegu. Sarajevski nadškof dr. Šarič, kakor znano, ravno tako odklanja te organizacije in dopušča v svoji škofiji samo ustanovljajne križarje. Tudi v dalmatinske škofije se Skom, Grom, Krom itd. še niso razširili.

Zanimiva razlika

V soboto smo zabeležili izjavo dr. Mačka, s katero priznava »Hrvatskemu dnevniku« značaj svojega neslužbenega glasila. Proden je prišlo do te izjave, so bile v vodstvu dnevnika izvršene spremembe, ki se na zunan kažejo v tem, da se odslej izdajatelj lista podpisuje nar. posl. dr. Ziga Scholl, ki je znan kot eden najintimnejših sodelavcev dr. Mačka. Obenem je dolžil »zaradi boleznij zaposlenosti na drugi strani« svoje mesto dosedanji direktor lista Cvetko Stahan. Ko je pred par dnevi izšla okrožnica dr. Mačka o izdajanju »Seljačke doma« kot službenega glasila »hrvatske seljačke politike«, so zagrebški listi objavili to izjavo na vidnih mestih, z debelim tiskom in nekateri celo s slikami dr. Mačka. Nadejali so se pač, da se bodo sedaj izbežili neljubne konkurence »Hrvatskega dnevnika«. Sobotno izjavo dr. Mačka, ki jemlje ta list zopet pod svojo zaščito, pa so prinesli kolikor mogoče skromno, seveda z edino iz-

Tisoč hiš porušenih

Trst, 19. oktobra. o. O včerajšnjem potresu v več pokrajinah severno Italije, so sedaj znani naslednji najnovejši podatki:

Potres je zahteval 30 človeških žrtve, več sto ljudi je bilo ranjenih. Porušenih je okrog 1000 hiš. Škodo cenijo na mnogo milijonov lir. Najhujše je bila prizadeta občina Caneva di Sacile, kjer ni nobena hiša ostala cela in se jih je 150 popolnoma porušilo. V tej občini je potres zahteval 17 človeških žrtve. Potres, ki je segal od Milana na jugozapadu do Ljubljane na severozahodu, je znatno poškodoval 30 vasi in mest. Sedaj so po Benetiji nastopile še poplave.

Sprejemi v poslanski klub JRZ

Po poročilih iz Beograda je poslanski klub JRZ na svojih sejah v nedeljo in včeraj sprejel med člane kluba narodne poslance dr. Marka Kožula, ministra za gradnje, Franja Markića, dočelnjega podpredsednika narodne skupščine, Boro Djurića, dr. Dragana Damića in Otona Gavrilovića. Več ti poslanci so bili že doslej člani kluba vladne večine, ne pa še člani kluba JRZ. Nar. posl. Tasa Dimić, ki je tik pred A. nautovičevimi strelj v narodni skupščini dne 6. marca t. l. odpotoval v Prago in žvi sedaj tankaj, je sporočil poslanecu dr. Baričeviću, da se prijavlja v njegov novi Jugoslovenski poslanski klub. Ta klub je bil osnovan, kakor znano, od onih poslanec bivšega Jevtičevega kluba, ki niso vstopili v poslanski klub JNS.

Rydz Smigly postane diktator Poljske?

Varšava, 19. oktobra. o. Kljub polsuzbenim demantijem se v političnih krogih uporno vzdržujejo vesti, da bo na Poljskem uveden fašistični režim. Dne 11. novembra o priliki državnega praznika bo baje generalni inspektor vojske Rydz Smigly imenovan za maršala ter bo obenem prevzel vrhovno vodstvo države po vzgledu Mussolinija o. Hitlerja. Istočasno bo uvedena vojaška diktatura kot prehodni režim do preosnove državne ureditve po korporativnem sistemu.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Beograd, 19. oktobra. o. Zasedanje mešane jugoslovensko-nemške komisije v Dresdenu, ki se je pričelo 10. t. m., se bliža koncu. Delo komisije je bilo zelo težavno, ker je bilo treba rešiti celo vrsto spornih vprašanj, ki so se pojavila v trgovinskem prometu med obema državama; po obojestranski uvidenosti pa je bil v vseh spornih vprašanjih dosežen zadovoljiv sporazum, tako da upajo, da se bo glavni in plačilni promet v bodoče razvijal gladko in brez nevšečnosti.

Vsi tramvajski nameščenci v Zagrebu odpušteni

Zagreb, 19. oktobra. o. Mestna hranilnica je kot lastnica zagrebačeste železnice danes izdala proglas, s katerim sproča stavkujočim tramvajskim nameščencem, da so z današnjim dnevom odpušteni iz službe. Poziva jih, naj takoj vrnejo službene obleke in položne obračune, nakar dobe izplačane zaostanke svojih plač za ta mesec. Obenem je objavila v vseh listih oglase, s katerimi išče nove nameščence. Doslej se je javilo že večje število absolutovov tehnike in srednje tehniške šole, ki so bili takoj sprejeti. Ker je tudi drugih reflektantov zelo mnogo upajo, da bodo v par dneh obnovili ves tramvajski promet. Sedaj vozijo na vseh važnejših progah avtobusi.

Vremenska napoved

Zemunska vremensko poročilo: V večji južni polovici države in na Primorju prevladuje vedro vreme, v severnih krajih pa oblačno. V Sloveniji meglja, v Gorskem kotarju dež. Temperatura se je dvignila po vsej državi. Minimalna temperatura Plevlje 0, maksimalna Vela luka (Korčula) 27 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: V severni polovici države in na primorju najbrže tudi dež. Vedro v južnih krajih. Temperatura brez posebne izpremembe. Sonce vzhaja ob 5.59 in zahaja ob 16.55.

Zagrebačka vremenska napoved za danes: Porast oblakosti, na severozapadu deževno. Dunajska vremenska napoved za danes: Po večini oblačno, od časa do časa dež, najbrže še mlo vreme, v prostih legah pa viharno vreme.

Potresni sunki pri nas in drugod

Kaj nam pripoveduje kronika — Po valovanju zemlje spoznamo njene skrivnosti

Komaj je minulo dobrih 14 dni, ko je potresni sunki iz zgornje Labodske doline vznemirili tudi Ljubljano. Topot je prišel potresen val v ranem nedeljskem jutru iz severne Italije. Ponovni prav rahli sunki davi ob 8.6 je trajal komaj dobro sekundo. Apeninski polotok je sploh v zgodovini potresov zelo živahno ozemlje. Znano je, da so Alpe in Apenini ter Dinarske planine v podaljšku preko Male Azije in dalje na vzhod mlajše gorstvo Evrope in zato se zmerom zelo razgibano ozemlje.

Večina potresov naše zemlje ima svoje oporišče na obrobni obalah Tibega Oceana. Tako je Atacanska kotlina v Chileju rekordna zemlja s povprečno 1000 potresov na leto. Na drugem mestu je Japonska s 431, dalje Vzhodna Afrika s 300 potresnimi sunki na leto. Takoj za tem se zvrsti naša ozemlje v okolici Alp in Dinarskih planin s povprečno 194 potresi na leto. Tudi Tracija in Makedonija sta deležni povprečno 145 sunkov na leto. Od teh je znaten odstotek težjih. Prav tako je okolica Jonških otokov vzhodno od južne Evrope. Srečnejše pokrajine, n. pr. Anglija in Nemčija, kjer ni posebno razvitih mlajših visokih gorskih verig, so deležne manj potresov, ali jih celo nimajo. Slovenija pa je v tem pogledu, prislonejša pod Alpe, ne samo vzemirjana po lokalnih streljajih ali potresih iz vzhodnega dela Alp, temveč jo zdaj pa zdaj vzvalovi sunki iz sosednje Italije ali Dinarskega pogorja. Pred 80 leti je n. pr. močan potresni sunki prišel iz severne Italije ter zelo razgibal ozemlje Kopa, Trsta, Benetk, Padova in Slovenijo daleč tja do Dravskega polja.

Potresne linije, ki vežejo posamezna ognjišča ob podolžnih in povprečnih prelomnicah so iz sosednje Italije neposredno povezane z našim ozemljem. Tako se taljamska prelomnica drži velike podolžnice preko naše zemlje, ki sega iz Trbiža po dolini Dolinske Save ter preko Radovljice dalje po Gorenjski kotlini do Ljubljane. Tu

se cepi ena na Turjak, Ribnico in Kočevje, druga po dolini gornje Krke na Dolenjske Toplice, Metliko in Karlovec. Skoraj sporedno s to poteka druga prelomnica, naslonjena na severno italijansko ugrezačo se grudo. To je kobaridsko-idrijska potresnica preko Cerknice in dalje na Gorskotarski kotar. Severno jadranski bazen je sploh nemirno ozemlje, ki mu že najbližje potresne po Vipavski dolini preko St. Petra, Ilirske Bistrice in Klane na Reko, pa druga iz Devina mimo Trsta ter preko Istre pospeši učinek tresljaja na notranje slovensko ozemlje.

Po poročilih, ki smo jih doslej prejeli po več ali manj jakih učinkih sedanjega potresa iz posameznih krajev, sklepamo, da je tudi zadnji za kraje v severni Italiji precej občutljiv potres iz svojega središča potekal po že navedenih prelomnicah. Bohinjska Bistrica, Drazgoše, Skofja Loka, Cerklje in Kamnik ter dalje celjska kotlina so po podzemskih razpokah povprečne potresne linije prav tako povezani med seboj. Odtod tudi močnejše občuteni, proti vzhodu vedno šibkejši tresljaji na vseh teh področjih.

V zgodovini ljubljanskih potresov poznamo celo vrsto sunkov, ki jih je sprožila nemirna zemlja v sosedstvu Slovenije. Vsi potresi so se omejili v veliki večini na letni čas med oktobrom in aprilom. Po zadnji ljubljanski katastrofi 1895. pozna potresna kronika v letu 1896. 49 jačjih sunkov, 1897. celo 56. Naslednja leta 1898. in 1899. so se tresljaji omejili že na okrog 30 večjih sunkov na leto. Na prehodu v 20. vek beleži ljubljanska kronika zmerom manj jačjih potresov. Morda se je potresna okolica naše domovine kolikor toliko že pomirila. Nemirnejši glede potresov je Zagreb, ki je v letu 1927. beležil 195. 1928. 360, 1929. 330 potresnih sunkov.

Strahotni krči zemeljske grude, ki povzročajo na Japonskem, na vzhodnoindijskem otočju in v Indiji pogosto katastrofalne nesreče, z ogromnimi človeškimi žrtvami, so

hvala Bogu evropski potresni kroniki nepoznani. Vselej pa, kadar se vznemiri naša zemlja, se obogati znanje o notranjosti zemeljskega površja. S pomočjo proučavanja potresnih valov in sestavljenega potresnega omrežja je mogoče razkriti skrivnosti zemeljske notranjosti.

Potresni valji so tako rekoč neke vrste röntgenski žarki, ki mladi potresni vadi prav kakor röntgen specialistu dovolje vpogled v zemeljsko grudo. Saj vemo, da zemeljska skorja ni povsod enako debela, zato tudi potresni valji ne prodirajo na vse strani enako naglo. Ogronnega pomena je tedaj točno poročanje o času nastopa in jakosti streljajev v posameznih krajih. Zavod za geodinamiko na naši univerzi se tedaj upravičeno obrača na vse kraje v Sloveniji, da mu pošljejo točna poročila, ki so poštvene prista.

★

Gornji grad, 19. oktobra. Tudi pri nas smo čutili v nedeljo zjutraj ob 4.15 potres. Potresni sunki so bili močnejši kakor pred dvema tednoma in dalje trajajoči. Sunkom je sledilo zibanje in nato votlo bobnenje. Večina prebivalcev se je prestrašena zbudila in prižgala luč, pa se je kmalu uverila, da ni nič hudega. Ponekod je odpadel v stanovanjih omet, druge škode ni bilo. Potres so občutili v večji meri prebivalci v višjih nadstropjih, zlasti v našem gornjegrajskem »neboičniku«.

Sečca, 19. oktobra. V nedeljo zjutraj ob 4.15 smo pri nas čutili precej močan potresni sunki, trajajoč kakor tri sekunde. Prišel je v smeri od vzhoda proti zahodu. Spremljalo ga je precej močno bobnenje. To je v našem kraju redek naraven pojav, zato se je ljudstvo precej vznemirilo.

Kamnik, 19. oktobra. V nedeljo zjutraj ob 4.10 smo začutili v Kamniku hud potresni sunki. Ponekod so zažvenketale šipe v oknih in se strašljivi zidovi, da so se ljudje preplašeni prebudili. V neki hiši v Podgorju, kjer je gospodar že vstal, je vrglo svečnik z mize.

poti jih spremlja lastnik znanega propagandnega podjetja »Centerreklam« Gvido Bach iz Zagreba.

Po prihodu iz Avstrije so gostje obiskali najprej Bled, dopoldne pa so prispeli v Ljubljano. Večina izmed njih, zlasti kar je severnjakov, je šele prvič v naši kraljevini. Opoldne so se zbrali pri Slamici, kjer so bili vzorno postreženi. Kratko dobrodošlico jim je izrekel novi direktor Putnika g. dr. Ciril Zizek. V imenu gostov se je zahvalil E. Geurts, ki je v francoščini dal duška svoji očaranosti nad naravnimi lepotami naše zemlje in kulturo naroda. Po obedu je vsa družba odšla skozi mesto magistrata, kjer je šef mestno-ljubljanske urada dr. Brilej razkazal zanimivosti mestne hiše in razdelil propagandne brosure o Ljubljani. Z avtobusom so si gostje ogledali Ljubljano. Nato so se odpeljali proti Zagrebu in Plitvicam. Na poti do 29. t. m. bodo obiskali še Bosanski Petrovac, Plavo, Jajce, Travnik, Kiseljak, Sarajevo, Jablanico, Mostar, Trebinje, Hercegovino, Kotor, Cetinje, Dubrovnik, Korčulo, Hvar, Špiš, Trogir, nato pa se deloma z ladjo preko Trsta, deloma z železnico preko naše države vrnejo v domovino. Med gosti je večje število zslužnih tujsko-prometnih organizatorjev, ki so že na tisoče tujcev privedli v naše kraje.

KOMEDIJA !
V gl. vlogi:
PAUL KEMP **Kraljev ujetnik**
Premiera danes v kinu Unionu
Nepriitka človeka, ki je trdil, da zna delati zlato!
Za tega človeka so se trgali kralji!

Številke z univerze

Število dijaštva navzlic krizi letos ni padlo

Ljubljana, 19. oktobra. Redno vpisovanje v zimski semester univerze je bilo zaključeno oficiole 10. t. m. Zaposneli študentje so pa še prihajali nekaj dni, tako da more biti prava številna slika šole zdaj jasna, kljub temu da se bo naknadno vpisovanje proti plačilu takse 50 Din vršilo še do 20. novembra. Na kvesteri, kjer se vpisovanje vrši, pričakujejo, da se bo vpisalo še 80 do 100 slušateljev, zlasti tistih, ki so sedaj v izpitnem štadiju. Največ je med temi juristov, ki polagajo sedaj pravno-zgodovinski izpit. Če jim bo sreča mila, se bodo vpisali naprej kakor se to pravi — v drugi ali tretji tečaj; če jih bo pa zasledovala smola tudi za zeleno mizo, bodo morali vpisati nazaj, — prvi tečaj.

Napovedi, da utegne število slušateljev občutno pasti zaradi stiske meščana kakor kmeta in obrtnika, se niso uresničile, čeprav so tudi iz Beograda prihajale vesti o številu brezposelnih diplomiranih akademikov vseh strok. Zatrjujejo, da nad 1.000 diplomiranih filozofov že leta in leta brez vsakršnih izsledkov čaka namestitve, prav tako pa ne nekaj stotin juristov in nemalo tehnikov in medicincev, kam bi se dali. Vsi ti žalostni izgledi ne morejo zapreti mladini vrat na univerzo in ji omajati vsaj rahlih upov, da se bodo razmere kako spremenile na bolje in da bodo vendarle še imeli priliko, da se kako vvrste v delovne množice svojega naroda, njemu in sebi v korist. Žene jih ljubezen do znanstvenega dela in želja za boljšim kruhom, temu se ne da oporekati. Ne more jih zaradi te želje nikdo obojati in jim pridigovati, da univerza ni lestevica za višjo socialno stopnjo. Tudi datjave, ki so jih oblasti natovorile v obliki taks in šolnin z izgovorom, da bodo z njimi zavirale pritisk na najvišji učni zavod, nikakor niso oslabile pritoka, čeprav so trde za večino. Študent-

je se še vedno vprašujejo, zakaj oblasti uporno vztrajajo kljub ponovnim ostrim protestom pri teh dajatvah, če so zgrešile svoj glavni cilj in dosegle morda edino le to, da so se zaprla vrata univerze le za socialno šibkejšo sloje? Krivica se je zgodila le tistim, ki tega ne zmorejo, drugim se pa ne pozna in bi študiral v vsakem primeru.

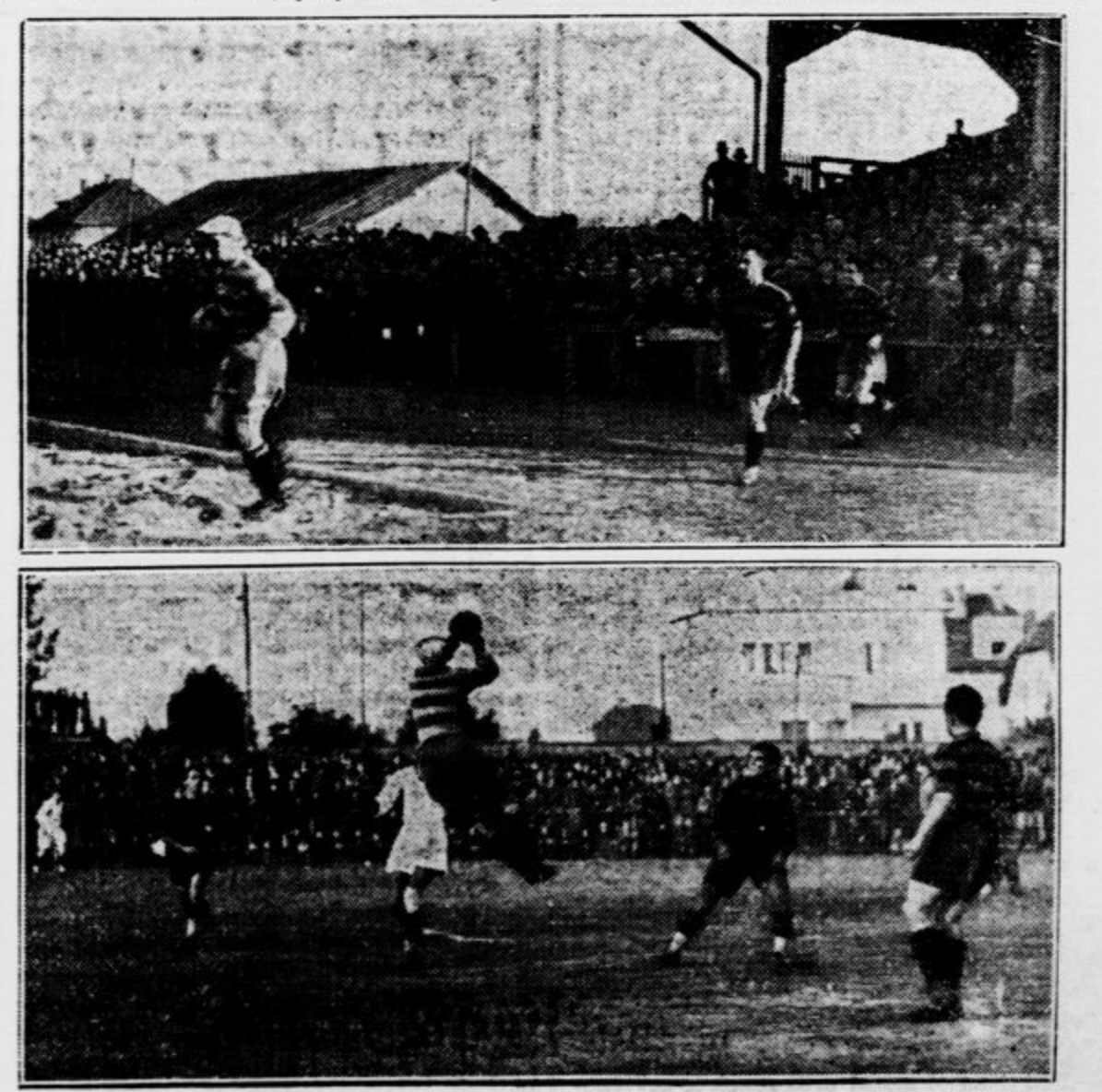
Skupno se je v letošnjem zimskem semesteru vpisalo 1.679 slušateljev in slušateljic. S pričakovanim naknadnim vpisom bo potem doseženo število slušateljev lanskega zimskega semestra (1.781). Po posameznih fakultetah se dele: filozofska 419 (215 moških, 204 ženskih), juridična 586 (520, 66), tehnična 356 (346, 10), medicinska 138 (115, 23) in teološka 180 slušateljcev. V primeri z lanskim zimskim semestrom je nekoliko padlo zanimanje mladine za filozofski študij, in sicer tudi pri gospodinih, ki še vedno predstavljajo skoro čisto polovico vseh slušateljev na filozofski fakulteti. Dotok visokošolk na juridično fakulteto, ki je bil že nekaj let enak, se je letos znatno povečal. S tem je upravičena prva rahla domneva, da se bo ta dotok v bodočih letih tudi stalno povečeval. V dobro naše ženske mladine bo treba zapisati, da jih tu kvečjemu žene res povp zanimanje za pravno stroko, saj imajo v praktičnem življenju po dovršitvi pravnega študija izmed vseh drugih poklicev največ ovir ob vprašanju zaposlitve, ki jim jo že zakon izrečno zabranjuje v pravosodstvu. V nasprotju s pravno stroko je padlo zanimanje ženske mladine za razne stroke na tehnični fakulteti. Toda iz tega se ne da sklepati morda na posebno nagujenja in težnje ženske mladine, ker se kaže isti pojav padanja slušateljstva na tehnični fakulteti tudi pri slušateljih. Edina fakulteta, ki more zabeležiti že doslej brez naknadnega vpisovanja čist prirastek, je teološka s presežkom 15 slušateljev v primeri z lanskim zimskim semestrom.

Borba na zelenem polju
Včerašnje nogometno prvenstvo v ligi je prineslo SK Ljubljani prvi poraz. Na lastnem igrišču je morala domača enajstotica pustiti Beogradčanom tri čiste gole in dve točki. Zaradi tega poraza ne gre, da bi domačega zastopnika podcenevali in mu napovedovali debakl v prvenstvu. Tudi BSK je v tem tekmovalju že doživel svoj poraz, čeprav trenutno še nosi naslov državnega prvaka. Naši imajo eno tekmo s Haškom v dobrem in bomo imeli čiste račune v tabli šele v nedeljo, po tej doigrani igri. Do tedaj pa upajmo, da bo SK Ljubljana spet popravil svoj nedeljski neuspeh.

Koliko simpatij ima naš novi nogometni klub med občinstvom, je prav dobro po-

kazala nedeljska tekma, ki je privabila na igrišče 4000 gledalcev. Nekateri med njimi, in to so najmlajši, se nikakor ne morejo privaditi discipliniranemu obnašanju in s svojim kričanjem in psovanjem igralce le begajo. Značilnost našega sportnega občinstva pa je tudi, da v trenutku, ko je moštvo najbolj potrebno njegove moralne podpore, naj si bo s ploskanjem ali navdševanjem, popolnoma odpove.

Na slikah je del množice ob tribunski strani in igralci BSK, ki pravkar prihajajo izpod tribune na igrišče. V ospredju imenitni golman gostov, popularni Glaser. Druga slika kaže nevarno situacijo pred vrati gostov: Glaser ujame zunaj pred golom nevarno jezevo žogo.

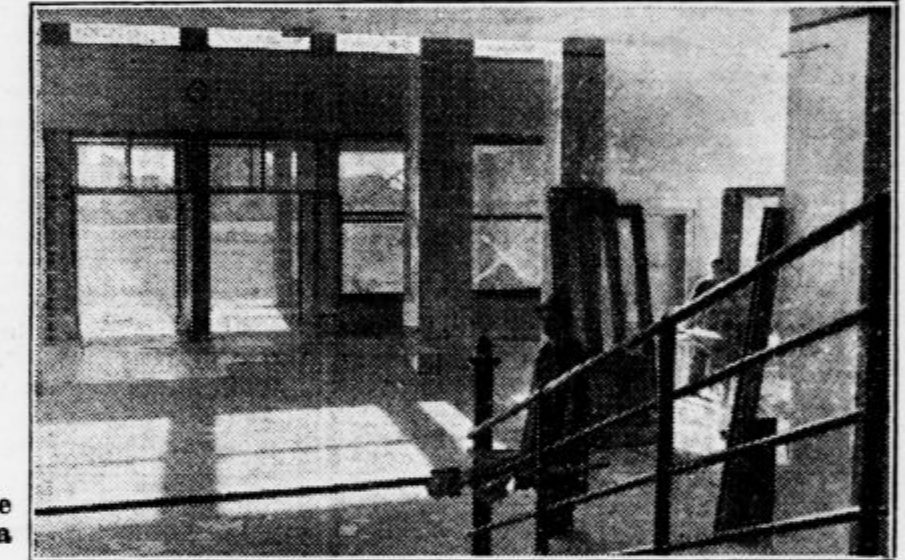

Najlepša srednješolska palača v Jugoslaviji brez profesorske knjižnice

Pogled s stopnišča v avlo proti vhodu. Prednost skozi vsa nadstropja prosto vodečega stopnišča je njegova izvrstna skoro brezsenčna osvetlitev, ki napravlja razsežne prostore značne in prijazne

V ponedeljskem »Jutru« smo obširno poročali o pomembnem slavlju, ki je bilo združeno z blagoslovitvijo in otvoritvijo nove palače III. državne realne gimnazije na bivših Pekovskih njivah. Številni gostje, ki so od vseh strani prihiteli občudovati popravljeno delo, pa so imeli mimogrede tudi priliko, da si v tej moderni palači ogledajo profesorsko knjižnico, ki je — v križcu opreki s šolsko palačo samo — brez-

dvoma ena najsirotnejših v državi. Zavod je bil namreč pred 30 leti ustanovljen kot šola z nemškimi učnim jezikom in na tej črti se je zbirala tudi zakladnica, iz katere naj bi profesorji zavoda zajemali vire za izpopolnitev svojega znanja in za pouk. Tako je usoda nanesla, da je v vsej učiteljski knjižnici komaj kakšen dober ducat pomembnejših slovenskih del, vsa ostala zbirka pa predstavlja samo nemško, danes mnogokrat že zdavnaj ne več aktualno literaturo. Če je narod lahko dal šoli tako impozantno zgradbo, naj bi se zdaj v javnosti zganili še kakšni mecene, pa tudi poklicane instance, da se čimprej odpravi ta kulturna sramota. — Naše večernje poročilo naj izpopolnimo tako, da je mestno občino pri otvoritvenem slavlju zastopal mestni svetnik prof. Osana.

„Oče, jaz bom umrl!“ Bartolov oče se je zglasil v uredništvu „Jutra“ in pripoveduje

Ljubljana, 19. oktobra. Danes je naše uredništvo obiskal oče nesrečnega junačka Ljubija, pogoreli poslanec Janez Bartol iz Drage v čabranškem srezu, da se zahvali »Jutru« za njegovo podporo akcijo, v kateri se je zbralo doslej že blizu 4.000 Din. To je sicer precej čedna vsotica, vendar še dosti premalo za pomoč nesrečnim ljudem, ki so v požaru zgubili za okrog 60.000 Din premoženja in iz plamenov odnesli le gola življenja. Gotovo se bodo vsaj s skromnimi prispevki oglašili še mnogi dobrotniki. G. Bartol nas je prosil, naj zapišemo iskreno topla zahvalo vsem, ki so doslej družini prisilili na pomoč, še posebej pa se zahvaljuje sosedom in vsem domačinom, ki so bili Bartolovim v noči požara in v prvih dneh Ljubijeve nesreče v veliki podporo. Posebno topla zahvala gre upraviteljski domače šole, ge. Tilki Kordičevi in učiteljskim gđc. Pavli Turkovi iz Drage, Mimici Turkovi iz Starega kota, travljanski učiteljski in vsem ostalim, ki so tako požrtvovalno stali tej družini ob strani.

Razen na obisku pri svojem junaškem sinu je bil danes Bartol v Ljubljani še po nekaterih drugih opravkih in tako je tudi z zavarovalnico napravil zadnji obračun. Za hišo, ki je bila z vsem pohištvo, orodjem in drugim blagom vredna okrog 60 tisoč Din, so mu v zavarovalnici odšteli na roko 267 Din 75 par, zakaj zavarovanje je bilo sklenjeno pred vojno in valute so od takrat že zdravnav prešle na nič. V shrambi za orodje mu je bilo pogorelo tudi 12 žag. Znano je, da so v Loš'em potoku gozdovi doma, pa je tega orodja treba nalezeti pri hiši. Celotna zavarovalnica je znesla prav toliko, da bi Janez Bartol lahko stopil v kakšno dobro prodajalno železnico in bi si za vso vsoto, pa morda še z majhnim dodatkom kupil eno samo novo žago. Janez Bartol, ki je videl že mno-

go sveta in zna prav dobro nekaj jezikov, — med vojno je bil na fronti trikrat ranjen, nato pa je bil nekaj let v ruskem ujetništvu, po vojni je bil del časa v Ameriki v Clevelandu — se je že dolgo boril, da bi dobil dovoljenje za krošnjarjski posej in da bi po zgledu mnogih rojakov s Kočevskega odšel s trebulhom za kruhom v Nemčijo, ker je samo v tem še videl rešitve za svojo družino, ki je bila v pasivni pokrajini tudi že poprej obojena na pomanjkanje. A prošnje so bile zaman. Šele velika nesreča, ki ga je zadela, je omeščala srca ljudi na instancah in kakor upa, bo že čez nekaj dni lahko s krošnjo odšel čez mejo. Pač žalostna slika časa, ko kme tu ni drugega izhoda iz bede, kakor hoja od kljuko do kljuko.

Mali Ljubij pa je za medicinsko vedo in za podobo človeka pod solncem v resnici nenavaden fenomen. Ljudje menda ne pomnijo, da bi kdo, ki je iz ognja odnesel tako hude opekline, lahko s silo svoje narave in s svojo železno voljo tako dolgo in tako pogumno kluboval smrti, kakor ta nesrečni fant iz Drage. Pred nekaj dnevi je razvoj Ljubijeve bolezni prišel do kri-

ze, a mnogi znaki so še zmirom dajali upanje, da bo na čudežen način okreval. Zadnji čas pa se mu je stanje spet poslabšalo in fant je sam zasulati, da mu ni pomoči. A tudi to spoznanje mu ni dalo, da bi klonil. S čudovitim, spoštovanju vrednim mirom obravnava svoj slučaj z zdravnik, sestrami in tovariši na oddelku. Zavel si je, da bi še enkrat videl očeta, saj sta bila v trdi borbi z bedno kočevsko zemljo zmirom tako dobra tovariša in zmirom sta se pogovorila o vseh rečeh, kakor človek s človekom. Ko je oče prišel v bolnišnico, ga je Ljubij veselo pozdravil in ga zaprosil:

»Ostanite še do jutri tu, — oče, jaz bom danes ali jutri umrl...«
Oče je tolažil sina, naj nikar ne misli na najhujše, sinek pa je zatrjeval samo: »Ne, ne, samo roko mi položite na srce —, le pogledajte, kako mi hudo razbija!«
In oče je segel fantu pod srajco in je videl, da tako bije srce samo v minutah med življenjem in smrtjo.
Od srca želimo, da bi skutnje junačka iz Drage zgrešile resnico in da bi mu narava povrnila zdravje. A če bo Ljubij Bartol za svoje junaštvo v resnici deležen najhujšega, bo vsa naša javnost še v toliko večji meri dolžna, da njegove bratce in nesrečne starše poplača za njegovo velično žrtvovanje, ki je v teh mrkih nedobrih časih nam vsem postavilo tako svetel, naj-globlje ljubezni vreden zgled.

Možje tujskega prometa v naših krajih Včera popoldne je prispelo k nam 15 strokovnjakov iz evropskih središč — Odpeljali so se na Jadrán

Ljubljana, 18. oktobra. Danes je Ljubljana doživela obisk, ki pomeni važen dogodek v našem naporu za raznih tujskega prometa. V avtobusu zagrebška »Jadrán-ekspres« se je pripeljalo 15 lastnikov in direktorjev najuglednejših tujsko-prometnih birojev iz velikih središč zapadne in severne Evrope, da se na lasne oči prepričajo o lepota naše zemlje in v deželi sami naberejo gradiva, da bodo mogli v bodoče z večjim uspehom priporočati gorste in podmorske predele naše države, turistom in letoviščarjem, ki se obračajo nanje po napotke in nasvete. Med gosti — mnogi med njimi imajo tudi svoje dame s seboj — so gg. Oskar Zecher in Karl Gause, šefa potovalnih pisarn Scherlovega in Ullsteimovega tiskovnega koncerna, ter Ludwig Ganzel iz Berlina, Rudolf Wolf iz Monakovega, Ernest Stein iz Kölna, Hans Odrich iz Chemnitzja, Anton Jenschick iz Curiha, Franc Jenschick z Dunaja, E. Geurts iz Bruxeila, Arthur Rikards iz Londona, W. Boreel iz Haaga, W. Jacobsen, Luis Walsoe in Herluf Hoest iz Kodanja in Arvid Setrang iz Osla. Na

Domace vesti

Zahvala poljskih zeleznicarjev. Oblastni odbor Zdruzenja jugoslovenskih narodnih zeleznicarjev in brodarjev v Ljubljani je prejel od zdruzenja poljskih zeleznicarjev, ki so se udeležili kongresa lige slovenskih nacionalnih organizacij zeleznicarjev in brodarjev letos v Beogradu in potem iz leta po nasi državi, obširno zahvalo, v kateri poljski zeleznicarji naglašajo, da ne morejo dovolj lepo in hvaležno oceniti gostoljubnosti, katerega so bili svoji pri nas deležni. Lepe besede so v svoji zahvali katero je v celoti objavil včerajšnji 'Slovenski narod'.

Turneja berlinske filharmonije po Jugoslaviji. V zadnjih dneh tega meseca bo obiskal Jugoslavijo berlinska komorna orkester, ki ga tvori najboljši člani berlinske filharmonije. Ta orkester bo privedel po doseganem programu svoj prvi koncert v Novem Sadu 29. t. m., v Osijeku 30. t. m., v Zagrebu pa 31. t. m.

Naravne obrambne sile ust (sline, izločevine papil, žleze sluznice) uničujejo bakterije, ki ne sodijo v usta. Delujejo noč in dan. Za njih nemoteno delovanje pa je predvsem potrebno zdravo zobno meso. Rabite tedaj zobno kremo 'Doromad', ki s svojimi blagimi žarki radija cele štiri ure masira zobno meso. Kri v njem hitreje kroži, ustna votlina ostane normalna in zdrava, zobje pa postanejo zdravi in snežno beli. Zahtevajte jo izrecno!

Občni zbor odvratniške zborisce se je vršil v soboto v sodniški palači v Ljubljani. Udeležilo se ga je okrog 30 članov zbornice. Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Zirovnik. Poročila o delu odbora v preloženem poslovnem letu ter o blagajniškem stanju in o novem proračunu so bila soglasno sprejeta. V disciplinski svet so bili izvoljeni prejšnji člani, ker pa je odstopil g. dr. Furlan, ki je postal docent na univerzi, je bil na njegovo mesto izvoljen g. dr. Stanko Tominišek. V komisiji za odvratniške in sodniške izpise so bili vnovič izvoljeni dosedajni člani. Sklenjeno je bilo tudi, da ostan članarina, kakor je bila doslej. Ko so prišli na vrsto slučajnosti, so zborovalci razpravljali o raznih stanovanjskih zadevah.

Predavanje 'Narodnega doma' v Zagrebu. Kraljice Marije ulica 3. V sredo 21. oktobra ob 20.30 bo predaval g. univ. prof. dr. Ramiro Bujas o psihanalizi. Vstop prost.

Društvo železniških upokojencev v Ljubljani naznanja, da so zastopniki združenih društev iz Subotice, Zagreba, Sarajeva in Ljubljane odpotovali v Beograd, da spet na merodajnih mestih nastopijo v interesu upokojencev, provizionistov, miloščinarijev, rentnikov in vdov. Društvo opozarja, da imajo vsi ti in njihovi rodbinski člani na razdaljo 60 km neomejeno režijsko vožnjo, preko te razdalje pa doseganjo režijsko vožnjo z vlakom in tri proste vozovnice. Iste vozne ugodnosti imajo tudi na rečni plovi ter uputnice za kurivo.

Proti trdi stolici in hemoroidom spremjanim s pritiskom krvi, močnim utripanjem srca, glavobolu, je naravna Franz-Josefova grenčica že davno preskušeno domače sredstvo. Prava Franz-Josefova voda deluje milo in zanesljivo odpira, a poleg tega niti v zastarelih primerih ne odreče. Ogl. reg. št. br. 158335

Smrt mladega kamniškega sportnika. V Kragujevcu v vojaški bolnišnici je po hudi operaciji umrl v starosti 22 let kamniški sportnik Jože Pavlič, sin uglednega meščana, posestnika g. Pavliča. Pokojni Jože je bil eden najboljših kamniških nogometašev. V Kragujevcu je služil vojaški rok. Vsa poživatnost in trud, s katerim so se zdravniki zavzeli za simpatičnega mladeniča, mu ni mogla rešiti mladega življenja. Hudo prizadetim naše iskreno sožale!

Zavarovanje lovcev zoper nezgode na lovu. Zveza lovskih društev je imela v Novem Sadu zborovanje svoje centralne uprave. Izvoljena je bila nova uprava, za njene predsednika pa dr. Vaso Jovanović, bivši minister. Na zborovanju je bilo tudi sklenjeno, da se vsi lovci pri zavarovalni družbi Jugoslaviji zavarujejo zoper primere nesreč na lovu za 5000 Din, za

Volitve jeseni. Lut. — Pa kako to trese, kakor da bi rinilo posteljo k steni in jo hotelo prevrniti! — Trže je odvisno od lege ležišča, kamor je pač obrnjeno. Če je postelja sporedna s smerjo potresnega sunka, se zdi, kakor da nas velik splov naših flosarjev, presledkoma se tresoč, ziblje po nemirnih valovih Savinje navzdol.

Pod Grad je moral priti sunek iz severno-

primere trajne nesposobnosti in smrti pa za 10.000 Din.

Ustavitve mednarodnega potniškega prometa na Dunavu. Naša rečna plovnica je kakor znano, že ustavila ekspressni mednarodni potniški promet na Dunavu, 24. t. m. pa bo promet ustavilo tudi avstrijsko društvo. Zadnji avstrijski parnik v letošnji sezoni se bo 24. t. m. vrnil iz Zemuna na Dunaj in potem bo ves mednarodni potniški promet na Dunavu počival do prihodnje pomladi.

Ali želite otroka? 'Jutro' je poročalo o tragediji v ženski bolnišnici, kjer je zločinska roka pred meseci segla po revolverju ter povzročila v že ital skromnašni Pančurjavi družini še večje gorje. Umrla je žrtev teh strelov, Stanko Pančur, oče treh nedoreaslih otročkov, ki so ostali prepušeni sami sebi v največji revščini brez vsakih sredstev. Že dober mesec prej so izgubili tudi mater, Marijo Pančurjevo, ki je umrla po dolgotrajni bolezni v ženski bolnici. Morda se bo našo usmisljeno srce, ki bi hotelo vzeti vsaj enega tega otročkov za svojega, ali pa jim je kdo voljan na kakršenkoli drug način nuditi prepotrebno pomoč? Zavrženka so vse tri srote pod streho Otroškega zavetišča na Viču. Vse informacije dobite pri Rudožu Grdniku, Ljubljana Dravlje 103, telefon 2289.

Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

Komemoracija dr. Stofca. V soboto, ob sedemletnici umrtitve istrskega mučenika Gortana, so se zbrali Sočani in prijatelji v svojih novih predavateljskih prostorih pri Zvezdi, da so se spomnili vseh plemenitih žrtev izven mej svobodne Jugoslavije. Predavatelj Urbančič je iz črpnoporočal o treh največjih nesrečah v naši najnovjši povestnici, o marsejski tragediji, rapalski pogodbi in koroskem plebiscitu. Stvarno je pojašnil vse žalostne posledice teh naših nesrečnih zgodovinskih rešenj in je s pesniško besedo počastil vse velike žrtve ob sinjem Jadranu in v godnozemnem Korotanu. Pridna učenka Trpnova Neomi pa je lepo recitirala S. Gregorčičevo večno lepo in tako bridko resnično 'Na potujučni zemlji. Veem padlim žrtvam v spomin je bila v nedeljo tudi tih cerkevna slovesnost z mašo v cerkvi sv. Cirila in Metoda, ki sta in ostaneta blagovestnika našega roda tudi takrat, ko udejemstvo narodno edinstvo kot najvišje smernico našega Velikega krmilarja in Udejetelja. Otvoritveno predavanje bo sledilo doseganjam komemoracijskim proslavam 31. t. m. in obeta se, da bo posebno slovesno, ker se ga udeležijo vsi Sočani in njih prijatelji. Na svidenje!

MODNI ATELJE ŽIVKA SEVER se je preselil v Selenburgovo ulico 5/1.

Legija koroskih borcev v Ljubljani. Sporočamo, da se bo vršila zelo važna seja glavnega odbora v sredo 21. oktobra ob 8. zvečer v gostilni pri 'Sokolu'. Na dnevnem redu so važna poročila in je zaradi sklepov navzočnost tovarišev nujna. Tudi ostali člani legije so toplo vabljani. Odbor. — Društvo 'šola in doma' v Ljubljani privede v sredo, 21. oktobra ob 8. zvečer v risalni dr. učiteljica na Resljevi cesti, II. nadstropje, predavanje o čehoslovaškem šolstvu. Predava g. prof. Vencelav Čopič. Po predavanju bo razgovor o šolskih razmerah v Ljubljani. Vabimo stare, da se udeležijo tega zanimivega predavanja.

Razstava umetniške skupine G. A. Kosa, Mihe Maleša, Franceta Goršeta in češkega gosta iz Prage, Jana Slavčeka — je že do sedaj dosegla rekorden obisk. Poleg tako živnega interesa s strani publike, je opažati veliko zanimanje med mladino, saj je obiskalo razstavo že nad tisoč dijakov univerze in srednjih šol. Tako se je pred par dnevi pripeljalo s celjske gimnazije več razredov, da so si ogledali razstavo. Razstava je odprta vsak dan do prihodnje nedelje 25. t. m.

Poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Univ. prof. dr. J. Hadži: Kako organizmi nadomeščajo izgubljene dele, I. in II. Prvi del obravnava regeneracijo kot splošen biološki pojav in zakonitosti, ki se pri tem pojavljajo pri rastlinah ter nižjih živalih. Razlike med rastlinami in živalmi. Praktična uporabljivost pojavi (okulacija). Drugi del govori o regeneraciji pri višjih živalih in o regene-

JAVNA ZAHVALA

Na dan, ko sem izpolnil 90 let svojega življenja in še vse dni potem, sem prejel iz raznih krajev Slovenije in inozemstva od svojih dragih prijateljev, učencev, znancev, znanih in nepoznatih učiteljev, šolskih upraviteljev in šolskih vodstev, od predstavnikov oblasti in društev toliko čestitk, da ne bi mogel napisati vsakemu posebej izrazov svoje najiskrenejše zahvale. Zato se tem potem vsem, ki so se me spomnili s čestitkami, prav prisrčno zahvaljujem.

Še posebej pa sem dolžan izreči svojo prisrčno zahvalo Sokolu pri D. M. v Polju, ki me je v predvečer jubileja počastil s podoknico in čestitkami, in pa učiteljskemu zboru šole pri D. M. v Polju, ki je v spomin na moje delovanje na tej šoli privedilo šolski mladini spominsko proslavo in me je skupno s šolskim mladinskim pevskim zborom počastilo z obiskom na mojem domu, kjer me je zlasti ubrano petje šolske mladine prijetno presenetilo in ganilo do srca.

Vsem, od blizu in daleč, še enkrat moja najprisrčnejša zahvala.

FRAN KAVČIC, nadučitelj v pok. pri D. M. v Polju.

raciji kot znanstveni metodi. Pri predavanju se bo predavatelj ožiral v prvi vrsti na dela domačih znanstvenikov na tem področju. Predavanje bo obenem nekaka splošno biološka priprava za predavanje primarija dr. B. Lavriča o transplantaciji tkiva pri človeku, ki se bo vršilo 3. novembra 1936. Barvne slike. I. del 20. oktobra, II. del 27. oktobra, obakrat ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

Filozofsko društvo začne v soboto 24. t. m. s svojimi rednimi predavanji. Prvo predavanje bo imel vseuč. prof. dr. Arthur Liebert iz Beograda o naloga in mestu filozofije v sodobnosti. Predavanje bo ob 18. v mineraloškem inštitutu na univerzi. Vstopnine ni!

DOBRNA

v vsej svoji jesenski krasoti Vas kliče. Centralna kurjava, topla tekoča voda v sobah i. t. d.

Rezervne oficirje, poročnike razen sanitetnih, ki žive v Ljubljani ali bližnji okolici pozivamo, da se zglašajo zaradi važnih informacij v torek 20. t. m. med 17. in 19. v sobi podobora.

Angloško društvo sporoča svojim članom, da je pričelo s tečaji iz angleščine 16. t. m. z novembrom pa se bo pričel še en tečaj. Čajni večeri prično to sredo v društvenem lokal. Volfova ulica.

Maša zadušnica za pokojnim banknim svetnikom gospodom Antonom Meningerjem bo v sredo (jutri) ob 7. zjutraj. Vsi prijatelji in znanci so naprošeni, da se udeležijo.

Gospod, par let boste nosili obleko ali plašč

ako kupite dober štof. Dobite ga pri 'Manufaktura' k. d. trgovina, ki Vas želi boljše postreči Mestni trg 17.

Umrla je gospa Viktorija Štritolova, vdova po gimnazijemskem ravnatelju in mati dirigenta in skladatelja g. Nika Štritofa. Ugledno pokojnico, ki je izdihnila v Zagrebu, bodo danes prepeljali v Ljubljano in bo ob pol 15. pogreb pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožale!

Nova ureditev uradnih ur na mestnem magistratu. Zaradi preoblike dela, ki ga je povzročila zlasti priključitev okoliških občin, je mestni magistrat vnovič uvedel dopoldanske in popoldanske uradne ure. Dopoldne bodo poslej trajale uradne ure od 8. do 12.30, popoldne pa od 15. do 18. Da pa uradni ne bi pretežnega dela uradovanja prebili v občasovanju s strankami, ki so lahko dostje prihajale ob vsakem času, je mestni magistrat tudi sprejela strank skrbil na čas od 10. do 12. Opoldne se stranke v bodoče ne bodo več sprejemale, a tudi telefonski razgovori bodo v bodoče izključeni. Za te preureditve je bilo odločeno pred vsem tem, da se letos prvi zaključujejo računi za sedanjega velika Ljubljano in prvi se tudi izdeluje proračun za povečano mestno občino. Zato je bilo treba podaljšati uradni čas, obenem pa preprečiti, da bi uradniške ves dan prekinitelj s strankami.

K poročilu o konjskih dirkah na Fužinah, ki ga je objavilo ponedeljsko 'Jutro', nam poročajo, da je zastopal župana več veterinarskega in tržnega urada g. Vekoslav Rigič, bana pa g. inž. Ivan Oblak, referent za živinorejo pri kr. banški upravi. Naše včerajšnje poročilo, da oblačitva ni bilo zastopana, je torej slonela na napačni informaciji.

Obisk goriskega nadškofa. Gorški nadškof Carlo Margotti, ki se je pred dnevi mudil v Ljubljani s svojim tajnikom, je prenočeval v hotelu Štrukelj in ne v Unionu, kakor smo tedaj pomotoma poročali. Najlepše se pleše pri plesnih vajah ljubljanskih konservatoristov. Zato naj ne zamudijo nihče teh prvostopskih plesnih vaj, kjer so vsak četrtke točno ob pol 20. v Trgovškem donu. Obleka promenadna.

Iz Celja

Skladateljska ura dr. Antona Schwaba, ki jo je nameraval pripraviti ljubljanska radjska postaja v četrtek 22. t. m. z uvodnim predavanjem g. Zorka Prelovcia, je preložen na poznejši čas po želji Celjskega pevskega društva, ki je na vabilo radjske postaje prevzelo sodelovanje.

Obupno dejanje mlade žilvice na Kerkovi cesti. V nedeljo ob 13.30 je skočila 27-letna žilvica Valerija K. v hipni duševni zmedenosti z okna svoje podstrešne sobe na Kerkovi cesti 23 dvajset metrov globoko in oblezala nezavestna na zemlji. Obupanko, ki je dobila pri padcu težke notranje poškodbe, so prepeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico. — Ko je 23-letni delavec Edvard Cigoj iz Celja v nedeljo pri svojih šorodnikih pri Sv. Križu pri Petrovčah stiskal tropine, je padlo steme

OD 6. t. m. ZNIZANE CENE!

ZDRAVJE BO PILO

Vaše dete, ako mu za predžunek ali malico daste dnevno Ovomaltine. Ovomaltine vsebuje vse, za zdrav telesni razvitek redline snovi v pravilnem razmerju in omogoča, da telo bolje izkoristi ostalo hrano.

Varujte se, če vam kdo reče, da je gotov izdelek isto kot Ovomaltine. Ovomaltine je naravna koncentrirana krepljena hrana, ki je pripravljena po posebnem znanstvenem izključno našem postopku samo iz najzlahtnejših sestavin, ki se nahajajo v svežem mleku, svežih jajc in sladu, dočim so vse nepotrebne sestavine izločene. Kakao je pridejan samo zaradi boljše arome.

Samo z Ovomaltine se dosegajo Ovomaltinski uspehi!

Zavoječki: ljudski Din 6.50; mali Din 10.50; srednji Din 24.—; veliki Din 43.—; stekleni Din 47.; rodbinski Din 76.

Ovomaltine

Potresni in nogometni sunek v Ljubljani

Zgodnje nedeljsko jutro. Ljubljana počiva v globokem snu pod meglenim morjem. Deset minut po četrti uri. Naenkrat se zdrsni zemlja, močan potresni sunek vzva lovi prostrano, ravno zibel Velike Ljubljane. Ena... dve... štiri... pet sekund. Ljudje planejo iz postelj, v rano jutro zamežikajo svetla okna.

V starem delu mesta pod Gradom je nemir največji. Zemeljski val je zadel tu ob trdo skalovje hraba in v gornjih nadstropjih hiš so se močno zazibala tla. Zanihali so lestenci, zapotopala je posoda v kredencih, rahlo priperta vrata omara so se odprla. Z zunanjih sten še dolgo odletava droban omet na nižje strehe.

Le mir in hladno kri! Zbran razum in prisebnost duha sta ob takih prilikah najbolj na mestu. Umakni se čimprej izpod srede stropa, najbolje k vmesnim stenam, med podboje vrat. Preden pridirjateš iz višjih nadstropij na plano, se ti povezn lahko strop baš na glavo ali celo uderedno stopnjice pod nogami.

Pa kako to trese, kakor da bi rinilo posteljo k steni in jo hotelo prevrniti!

Trže je odvisno od lege ležišča, kamor je pač obrnjeno. Če je postelja sporedna s smerjo potresnega sunka, se zdi, kakor da nas velik splov naših flosarjev, presledkoma se tresoč, ziblje po nemirnih valovih Savinje navzdol. Pod Grad je moral priti sunek iz severno-

zapadne smeri, kajti postelje, obrnjene počez na to smer, so občutile valovne tresljaje iz bočne smeri. Prav kakor da bi pljusnil ob čoln močni bočni valovi vznemirjenega jezera in ga rinili k bregu.

Stare ženice razburjene letajo po hodnikih. Strah iz mladih let, spomin na hudi potres 1895. jim lega v kosti.

Križ božji, kaj bo, če pride še hujše! Vi ste še mladi in ne veste, kako je to strašno! In že se pobožno križajo: — Šibe kuge, lakote in potresa reši nas, o Gospod!

Ljudje kmalu spet ležajo. Pri jutranjicah so cerkve manj zasedene. Stare mamke so čule in molile doma. Cerkvene ladje so pač tudi visoke in potres ne izbira.

Ljubljana vstaja to jutro pozno. Megla se počasi redči. Prej krvavo rdeča, velika sončna obla se izmota in zdaj vsa bleščeča poslata zemljo.

Pred Prešernom družba moških. S pesnikovih las se kadi meglena vloga, na mokrih golih prsih Muzze se leskeče sonce.

Pravim vam, razlaga star Pipar okrog zbranim, mlajšim Cigaretnikom, — to še ni nič. Takšno ujanje baš zadržemlje človeka. Da bi videli takrat, to so vam bili pirhi! Ljudje so leteli kakor brez uma iz bajt in vsi smo bili uniformirani tako, da bi se nas še paradiz sramoval. In Ljubljana je bila spodprajcanas tiste dni kakor obergljan revež iz klanja pri Kuste-
cl.

Pa zakaj poleti ne trese, ko manj zobe in smo po večini zdoma?

Saj to je tisto! Poleti je tudi zemlja rada na 'vakancah'. Kar pomnimo, se je zemlja pod Ljubljano togotila večinoma le pozimi in pomladi, takole med oktobrom in aprilom. Stari ljudje so mi pripovedovali, da se spominjajo le dvakrat, ko je tudi poleti močneje zašripala Ljubljana. In tudi v mojih 71 letih se je poleti le par krat krepkeje pogugalo. Takole v oktobru se pa še mlajši lahko spominjate na zemeljski ruk. Med vojno n. pr. je 14. okt. 1916. sredi popoldneva prav močan sunek zaplesal pod Ljubljano. Še bolj, in to najmočnejše po 1895., se je tresla zemlja 1. oktobra 1925.

Pa mislite, oče, da se bo še treslo?

Ej, veste, Ljubljani ni bilo posebno dobro postlano. Pet in devdesetega je nam samo v marcu podkurilo 16krat vod noge. Naslednje leto pa skoraj ni bilo miru in če se ne motim, so takrat pisali, da smo se v letu kar 49krat pošteno pozibali. Pa tudi ure ima zemeljski krč na muhi, in si izbira najraje čas med četrtjo uro popoldne in noč do osme ure zjutraj. Na mojo starost tresce, hvala Bogu, manj in tudi ne več tako hudo Drugod, veste, drugod še niso pod zemljo na čistem, pa kadar jim kaj ni prav, si že mislijo, ho-ruk, pozibaj se malo, še ti Ljubljana!

Potresni in zogi deb-tira tudi kljub močnim vetrovnim sapam živahna promenada.

No, gospodična, je vas kaj pozibalo? Kavaleriji so vse vprek s potresnim reptarjem otvarjali registre svojega dvorjenja.

Ah, gospod, kako prijetno, pa tako strašno je, če se utrgajo lepe sanje na takšnemu jevalu. In kaj ste vi lepega sanjali takrat? — poizvedava zardela mladost, ki svoje srce tako nehote razkriva presrečnemu sprejeljavcu.

Topot so ostali mnogi vneti prijatelji planin doma. Potres je bil slab omen za razne mere moških in damskih gozerc.

Družba gospodov ima v svoji sredi očitvidno utrjenega filista. Živahno se razgovarjajo o popoldanski tekmi.

Kaj bi tisto! Ne bodi tak čudaš! Saj vidiš, da že ves naš vek prepuča glavo srca in ljubezni, misli pa z nogami. Breca se deli tu, breca se žanje tam, vse naše življenje kolovratja za votlim, okroglim in praznim ničem.

Ne boš me! Pol litra cvička, pa še kranjska povrh, mi zaleže več kot vsa tvoja modrost.

Zmerom ista pesem! Treba je le, da se enkrat postaviš med planke. Vse drugo pride samo po sebi. Si vider krvavo rdečo sončno oblo davi? Je sicer to slabo znamenje za popoldne, toda okrogli naš nebesni vratar, ki leto in dan siplje skoz svoje mreže toplo blagodat na zemljo, ima po največjih dognanjih že tudi deset trabantov krog sebe. In deset modrijanov, ki se po vesoljstvu vrtnjijo okrog svojega 'golmanca' — sonca, ali ni to komplet-

stičkahrice za sadje najt ter mu zlomilo in zmečkalo levico. — 28-letni rudar Jakob Prošenc iz Trbovelj je bil v noči od Sobote na nedeljo pri svoji zaročenki v Laškem in je tam miril prepotoječe se fantje, pa ga je eden izmed fantov zabodel z nožem v levo stegno. — 35-letni delavec Franc Pršič in je Meliš pri Gornjem gradu se je peljal v soboto na splavu mimo Celja. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Tudi vsi tri poškodovanci so v celjski bolnišnici.

Kino Union. Danes z 16.30 in 20.30 komedija 'Dvakrat zaročen s Fricem Kampersom in kulturni film. KINO METROPOL. — Danes s 18.30 (Waldwinter) in najnovejši Foxov tednik.

KINO Danasnji sporedi

21-24 MAFICA MAGDA SCHNEIDER, WOLF, ALBACH BETTY, PAUL HORRIGER V CARSTVU LUTK Glasba po baletu 'Punčkar' (Pupunice)

27-30 SLOGA WELLY FRITSCH, LILIAN HARVEY, PAUL KEMER NASMEH SEČE 'Glücksinder', Komedija

27-21 UNION Premiera! Razkošna veseliga KRALJEV UJETNIK MIOHAEL BOHNER, PAUL KEMP, SUZI LANZER, H. JUNKERMANN, H. HILDEBRANDT Predstave ob 16., 19., 21 in 21.15 uri

Iz Maribora

Kolo tomljske sreče. Pri nedeljski tombolji Narodne odbrane so dobili tombole zasebna uradnika Nada Markežičeva (kolo), sobarica Anica Čakševa (kolo), čevljar Franc Beško (kolo), ključavnicar Franc Prosenjak (kolo), železničarjeva žena Zofija Smerdel (kolo), kuharica Marija Makotor (dve prešiti vatrini odeji), železnikar Ivan Kranjc iz Pekar (otroški voziček), služkinja Pepca Irgi (servis za šest oseb), Pavla Sajko, dijakinja (jedilni pribor za šest oseb), skladiščnik Josip Kler (kompletno moško obleko), železničarjeva žena Justina Polajžnik (srebrni servis in liker), zasebnica Verona Kranjc (buhinjsko garnituro), bančni služitelj Čiro Ilč (specerija za štiri osebe), kuharica Lojzka Zmazek (dve prešiti vatri-

KINO IDEAL DANES PREMIERA sijajne drame iz kolonjskega življenja POT V PEKEL (TROPŠKE NOCI) Elissa Landi, Warner Oland Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri.

rani odeji), Andrej Robič, hišnik (svilega obleko), delavec Franc Pogorelec (kožo za čevlje in podplate), železnikar Ivan Goštar (specerija za tri osebe) mizarški vajenec Alojzij Kosi (kožo za čevlje), Miha Prajnc, siksarski vajenec, (servis za vino), pekovski pomočnik Alfred Ozimič (luster).

Kulturne novice. V studenški ljudski univerzi otvarjajo sezono v četrtek 22. t. m. s predavanjem prof. Tepljaja o Cankarju. — V soboto 24. t. m. je premiera Kalmanove operete 'Ciganski primaš'.

Incident v gledališču. Ob priliki nedeljske uprizoritve žejutske drame 'Prva legija' so nekateri navzoči mlajši gledalci motili potek igre s kasljanjem in brudenjem. Policija je motilce predstave odstranila.

KINO MOSTE DANES OB 20. URI KRIJA V TEMI Junasški podvigi kraljev zraka. Globoko znizane cene Din 2.50 — 4.50

mo moštvo, ki lahko prej ali slej najde svojega nasprotnika v drugem osolnjču. Dokler pa ni tekmece, se dolgočasijo in od časa do časa si privoščiijo takšno broc, kakršna je pravkar osrečila Ljubljano.

It'd. Uporni filister je bil popoldne gotovo tudi med tistimi, ki so tvorili štiritvočrni okvir otrog igrišča. Namera, da bi skiciral izživljenje in domisleke nogometne Ljubljane, pa se ni posrečila. Kajti na uho je treba posepniti, da je bila sportna Ljubljana topot brez temperamenta in naši fantje so počeli v Zagrebu mnogo več opore od tujcev kakor doma. Potres je gotovo vplival na spanec in razgetnlj zaspantost Ljubljane na kubično potenco. Ali je pa celo veter razpihal zaspant rebra, saj je ležala minulara 'zimac' v kosteh celo Piščalki iz Sarajeva, ki se je predstavila našim damam kar v nekakih gojzercih in — smučarskem dresu. In kar je še ostalo navdušenca, je bilo vse plod vnetih sportnic, ki so se jim fantje iz Beograda zaradi svojih kavalerijskih brv in 'lof' le preveč zamerili. Zato je bila tudi Piščalka deležna nemilostne sodbe naših damic in marsikatera slabša zakonska polovica je šele zdaj odkrila ognjvitost svojih Ksantip.

Z broc v kamnitom drobnu našega planeta se je zdrnila, z broc na zelenem polju pa je legla 'pat zaspanta Ljubljana. Nemirni mozeg kibicev, ki se je devdeset minut krčevito zadržal v kurjih očeh, se bo prihodnje nedelje prav toliko odpočil, da bo spet pripravljen za nastop Hlrečeve četa.

Gospodarstvo

Zaposlenost izven Slovenije večja nego pred krizo

Osnrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja podatke o gibanju zaposlenosti v mesecu avgustu t. l. V tem mesecu se je število zavarovancev pri vseh njegovih krajevnih organih v primeri s prejšnjim mesecem znova povečalo za 14.603, tako da je bilo v avgustu povprečno v naši državi zavarovanih 644.093 delavcev in nameščencev. To pomeni nasproti lanskemu avgustu povečanje za 57.405 zavarovancev nasproti predlanskemu avgustu za 85.109 in nasproti avgustu 1933, ko smo zabeležili najnižjo točko depresije, pa za 105.257 zavarovancev. V zadnjih treh letih je torej število zaposlenih delavcev in nameščencev naraslo že za preko 100.000 odnočno za okrog 20%.

V primeri z lanskim letom je zabeleži tudi zboljšanje zaposlenosti predvsem v gradbeni stroki. Pri gradnjah nad zemljo je bilo letos v avgustu za 9.459 delavcev ali za 33,2% več zaposlenih nego lani v istem mesecu. Tudi pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb beležimo nasproti lanskemu avgustu prirastek za 8.458 delavcev. Znatno prirastek je zabeleži tudi pri kovinski in strojni industriji namreč za 5.529. Zmanjšanje nasproti lanskemu avgustu pa vidimo skoro le pri šumsko-zagarski industriji, kjer je bilo za 3.448 delavcev ali za 7,7% manj nego lani v dravski banovini za 9,8%. V primeri z lanskim letom beležijo največji odstotni prirastek članstva okrogni uradi v Splitu (plus 24,7%), v Dubrovniku (plus 15,7%) in v Nišu (plus 14,2%). V Sloveniji znaša prirastek nasproti lanskemu letu 9,6%.

Povečanje zaposlenosti je v posameznih področjih država prav različno. V primeri s konjunkturalnim letom 1930, ko smo dosegli po vojni rekord, vidimo da zaposlenost v Sloveniji še zelo zaostaja medtem ko je v ostali državi že prekorajčila ta rekord iz leta 1930, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave:

	Slovenija	ostala drž.	skupaj
avg. 1930	102.289	549.217	651.486
avg. 1933	78.999	459.827	538.826
avg. 1936	91.495	552.588	644.093
razlika nasproti avg. 1930	-10,774	+3,381	-7,393
	-10,5%	+0,6%	-1,1%

Stanje Narodne banke

Poslednji izkaz Narodne banke zaznava znova povečanje zlate podlage za 7,8 na 1585,0 milijona Din. Naraslo je zlato v blaginjah za 4 milijone, zlato v inozemstvu pa za 3,2 milijona Din. Tudi devize izven podlage so se povečale za 14,3 na 577,5 milijona Din. Tako znaša skupen dotok zlata in deviz 22,1 milijona Din (v zadnjih dveh tednih so zlate rezerve in devize rezerve izven podlage narasle za 36,2 milijona Din, same zlate rezerve pa so se povečale za 32,2 milijona Din). Očitna je tendenca Narodne banke, da vse še razpoložljive, in v zlato zamenljive devize pretvori v zlato. V kolikor gre tu za pravi dotok kritičnih sredstev ali za prenos iz drugih postavk (kakor razna aktiva) je težko presoditi.

Zaloga kovanih novcev v niklju in srebru se je povečala za 15 na 344 milijonov Din, tako da je bilo 15 t. m. v obkolu za 850 milijonov Din kovancev (to je za 87 milijonov manj nego lani in za 171 milijonov manj nego pred dvema letoma. Menična in lombardna posojila so oslaba skoraj nespremenjena na višini 1699 milijonov Din (lani 1822).

Obtok bankovcev se je v drugi četrtini oktobra zmanjšal za 35,4 na 5224 milijonov Din in je bil pri tem za 412 milijonov Din večji nego lani in za 916 milijonov večji nego pred dvema letoma. Obveznosti na pokaz pa so se povečale za 64,2 na 1590,7 milijona Din (lani 1277); pri tem so se živornji računski povečali za 63,5 na 823,5 milijona Din, obveznosti na pokaz po raznih računskih so narasle za 7 na 755 milijonov, živorne naložbe države pa so se zmanjšale za 6 na 9 milijonov.

Vrednost zlata in devizne podlage skupaj z oficiojno premijo znaša 2037 milijonov in krišje v zlato 29,88% (prejšnji tedn 29,86%).

Bilanca II. mariborskega sadnega sejma

Maribor, oktobra. Večji del plemenitega sadja na mariborskem sadnem sejmu se je prodal po 5,30 do 6 Din za kg. Posamezne sadne sorte so bile letos zastopane v sledečem razmerju: kanadka in boskopa 40%, helferl 10%, Baumanove renete 9%, ananas 5%, kokoranžovka 1%, hrusk (boskova) 8%, zlate parmenne 3%, mošanček 3%, bobovca 5%, ostalih sort 16%. Posebna novost na letošnjem sadnem sejmu so bili polovični oregonski zaboji (ameriški) in so se trgovci kar stepli za nase lepo sadje v teh malih zabojkah, ki držijo 10 do 11 kg. Okrog 40% razstavljenega sadja je kupila trvdka Conillais Martin iz Pariza in gre letos prvikrat naše sadje v originalnih zabojkah na pariški sadni trg. Mariborčani so kupili okrog 20% razstavljenega sadja, ostalih 40% pa je kupila znana trvdka Hallegger za dunajski trg. Cene so se spričo sadnega sejma učvrstile tudi na deželi. Po sejmu se plačuje kanadka vsesplošno po 4 do 4,25 Din za kg, dočim so se pred sejmom plačevale po 2 do 2,50, ostalo sadje pa po 1,80 do 2 Din. Skupno je bilo na mariborskem sadnem sejmu 1018 zabojev sadja od devetih podružnic, dočim je mariborska vinarska in sadijska šola razstavila pet zabojev. Če bi bila letina ugodnejša, bi lahko prodali še desetkrat večje množine kanadk in drugih plemenitih jabolk.

Tudi sejem čistokrvnih stajerskih kokoši je lepo uspel. Četudi ni banovina nastopila kot kupec, s čimer so računali, je bil vseeno največji del razstavljenih zivali razprodan po 40 do 45 Din za petelina in po 35 do 40 Din za kokoši. Da se organizira prvo čistokrvno središče za rejo stajerske kokoši, je odbor sadnega sejma določil. Razvanje kot središče za kokošjerejo, Sv. Peter pri Mariboru pa kot središče za vzgojo plemenitega sadja. V ta namen je pariška trvdka, ki je kupila sadje, dala nagrado 500 Din, za katero vsoto so bili kupljeni na sejmu čistokrvni petelini g. Medveda iz

V Sloveniji je bilo v avgustu 1930 zapostavljenih 102.269 delavcev in nameščencev. Do leta 1933 je ta zaposlenost mnogo bolj nego v drugih delih države padla na 78.999 in se je sedaj dvignila šele na 91.495, tako da je v dravski banovini število zaposlenih delavcev in nameščencev že za 10.774 ali za 10,5% manjše.

V ostali državi odstotni padec zaposlenosti od leta 1930, do leta 1933, ni bil tako znanen in je znašal le 16,3% (V Sloveniji 22,8%). V razdobju od leta 1933 do 1936 pa se je zaposlenost izven Slovenije že tako dvignila, da je bilo v avgustu letošnjega leta že za 3381 delavcev in nameščencev več zaposlenih nego v rekordnem avgustu leta 1930, in znaša prirastek nasproti najvišjemu doseženemu stanju v letu 1930, 0,6%. Temu nasproti pa je bilo kakor rečeno število zavarovancev v Sloveniji v letošnjem avgustu še vedno za 10.774 manjše nego v rekordnem avgustu leta 1930. Skupno stanje zaposlenosti v vsej državi pa zaznauje nasproti rekordnemu letu 1930, le še primanjkljaj v višini 1,1%.

S tem seveda še ni rečeno, da je pri nas konjunktura dosegla zopet ono rtišino kakor v letu 1930. Kajli treba je upoštevati, da se je prebivalstvo naše države med tem pomnožilo za 1/4 milijona ali za okrog 9% in bi morala biti tudi zaposlenost v izvenkmetijskem gospodarstvu vsaj za teh 9% večja. V resnici pa bi moral biti ta odstotek še precej večji, ker je znaten del prirastka prebivalstva v pasivnih pokrajnih primorani iskati si eksistence izven okvira kmetijskega gospodarstva.

Delavski zaslužek

Povprečna dnevna zavarovana mezdla je znašala v avgustu 21,94 Din in je bila pri tem za 0,22 Din večja nego v lanskem avgustu. Kakor znano, je v letošnjem juliju povprečna dnevna zavarovana mezdla prvikrat po dolgi vrsti let prekorajčila višino povprečne mezde v ustrezojočem mesecu prejšnjega leta.

Skupni zavarovani zaslužek delavstva pa je znašal v avgustu 853,4 milijona Din, to je za 34,8 milijona Din več nego v lanskem avgustu in za 41,9 milijona Din več nego v avgustu 1934.

Velenja, ki izvirajo od mater, ki so dobre nosnice z nad 200 jajc letno in ki se bodo brezplačno podarili kokošjerejem. O očni na sejm razstavljenega sadja smo že poročali.

Skoro ves hmelj razprodan

Uradno poročilo Banovinske hmeljske komisije dravske banovine od 17. oktobra 1936: Letošnji pridelek hmelja je v glavnem razprodan in so neprodane zaloge v prvi roki že prav malenkostne. Vključ tu temu pa je še vedno mnogo zanimanja in povpraševanja za vse vrste blaga ter so se cene, deloma tudi radi devalvacije nekaterih valut, še učvrstile. Tako se plačuje sedaj za res izbrano prvovrstno blago 30-31 Dn in tudi čez, za prvovrstno 28-29 Dn, za dobro srednje 25-27 Dn, za srednje 22-24 Dn, za slabo srednje 19-21 Dn in za slabše do 18 Dn za kg. Tendanca za vse vrste blaga je čvrsta. Komisija za kontrolno in zamkovanje hmelja je overila doslej 6.313 tovorkov letošnjega hmelja v skupni kosmati teži 11.047 stotov.

Gospodarske vesti

— 15,7 milijona Din ljubljanskega obiljacijskega posojila vpisanih. Kakor se zdi bo se v teku sedanjega tedna dosežena pri vpisu 6% mestnega obligacijskega posojila odobrena vsota 20 milijonov Din, kajti z večerajšnjim dnem je bilo vpisanih 15,7 milijona Din (v soboto 14,5). Niso pa še znani največji rezultati iz drugih vpisanih mest.

— Do sredie oktobra smo izvozili že eno tretjino letošnjega izvoznega presežka v pšeniču. Kakor je znano, smo imeli letos rekordno pšenično letino in se na podlagi uradnega rezultata o četvi cenij naš izvozni presežek v pšeniču na 60.000 vagonov. Izvoz pšenice je v zadnjih mesecih zelo napredoval. Po izvozni statistiki smo izvozili v juliju 188 vagonov pšenice (za 2,4 milijona Din), v avgustu se je izvoz povzpelo že na 5168 vagonov (za 65,8 milijona Din), v septembru na 9108 vagonov (za 120,8 milijona Din), tako da smo do konca septembra izvozili že 14.464 vagonov v vrednosti 189 milijonov Din. Ker je bil v oktobru izvoz prav tako živahen, lahko računamo, da smo do sredie tek. meseca izvozili 20.000 vagonov letošnje pšenice, kar predstavlja eno tretjino izvoznega presežka. Cene so se, kakor znano, od začetka izvozne kampanje povečale od 125 na 165 do 170 Din za meterski stot. Če bomo tudi preostalih 40.000 vagonov prodali po tako ugodnih cenah, kakor so v zadnjem času, tedaj bomo dobili za vseh 60.000 vagonov kakih 750 do 800 milijonov Din.

Borze

19. oktobra.

Na ljubljanski borzi so oficioalni tečaj deviz niso mnogo spremenili. V privatnem kringlu je prišlo glede tečaja funta znova do preokreta. Dočim je prejšnji teden funt zaradi velike ponudbe od strani švicarskih uvoznikov pšenice v nekaj dneh padel od 250 na 236 in celo 235, se je že proti koncu tedna tendenca okrepila danes pa se je tečaj zopet dvignil prek 240. V Ljubljani je bilo v privatnem kringlu za funte povpraševanje po 244 (v petek po 237). Tudi avstrijski šilingi so se nekoliko dvignili in so bili zaključeni po 8,62. V zagrebškem privatnem kringlu je bil promet v angleških funtih po 243,11 (v Beogradu po 240), nadalje v avstrijskih šilingih po 8,59 in v grških bonih po 31,250, medtem ko so se klirniške nakaznice v lirah nudile po 3,05. Namški klirniški čeki so se prav tako nekoliko dvignili in stanejo v Ljubljani 14,10, v Beogradu 14,05 in v Zagrebu 14,0750 odnočno za 15. november 1930.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je prejšnja živahnost popustila. Vojni škoda je bila zaključena po 369 (v Beogradu po 368 in 368,50). Promet je bil samo še v 8% Blairiromem posojilu po 85,25 (v Beogradu po 84,50).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2337,65 — 2352,25, Berlin 1743,03 — 1756,91, Bruselj 729,45 — 734,51, Curih 996,45 — 1003,52, London 211,80 — 213,86, Newyork 4306 — 4342,32, Pariz 202,02 — 203,46, Praga 153,44 — 154,54, Trst 227,44 — 230,52.

Curih. Beograd 10, Pariz 20,2725, London 21,2825, Newyork 435,375 Bruselj 73,2250, Milan 22,90, Amsterdam 234,75, Berlin 174,75, Dunaj 73,75, Stockholm 109,7250, Oslo 106,9250, Kopenhavn 95, Praga 15,40, Varšava 82, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojni škoda 369 — 370, 4% agrarne 48 den., 6% begluske 69 bl., 7% invest. 82 den., 7% Blair 75,50 — 76,50, 8% Blair 85,25; delnice: PAB 203 bl., Trboveljska 190 bl., Sečera-na Osijek 130 — 160, Dubrovačka 190 den. Beograd. Vojni škoda 368,50 — 369,50 (368 — 368,50), 4% agrarne 48,50 — 49 (48,50 — 48,75), 6% begluske 68,25 — 68,50 (68,50), 7% invest. 84,50 den., 7% stabiliz. 82 bl., 7% Drž. hip. banka — (89), 7% Blair 74,50 — 75 (74,50), 8% Blair — (84,50), PAB 190 — 191,50 (190 — 191).

Slagovna tržišča

ZITO
+ Chicago, 19. oktobra. Začetni tečaji: pšenica; za dec. 116,125; za maj 114,875, za julij 109,625; koruza; za dec. 93,875, za maj 90,125, za julij 86,75.

+ Winnipeg, 19. oktobra. Začetni tečaji: pšenica; za okt. 114,375, za dec. 111,625,

+ Novosadska slagovna borza (19. t. m.) Tendencna mirna. Pšenica (vse 78 kg.): baška in banatska 156 — 160; sremska in slavonska 158 — 160; baška ladja Tisa in Begej 166 — 168; sremska ladja Sava 164 — 166. Jermen: baški, sremski, 64 kg 102 — 105. Ovce: baški, sremski in slavonski 95 — 97,50. Rž: baška 110 — 112. Koruza: baška in sremska 102 — 104, banatska 100 — 102. Moka: baška, sremska, slav., banatska — 0g — 0g + 20g 242,50 — 257,50; + 222,50 — 237,50; + 202,50 — 217,50; + 182,50 — 192,50; + 147,50 — 157,50; + 105 — 110. Otrobi: baški, sremski 78 — 85. Fižol: baški in sremski brez vreče 165 — 167,50; baški bolji z vrečami 177,50 — 182,50.

Ureditev kmečkih dolgov

Na vprašanja naših čitateljev prinašamo nadaljnja pojasnila k uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov (glej »Jutro« od 18. t. m.)

Članstvo pri posojilnici po prenosu terjatev na PAB

I. K. V smislu uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov bo vaš dolg pri posojilnici prešel na Privilegirano agrarno banko in posojilnici ne boste nič več dolžni. Zato vprašate ali s tem prenosom terjatve od posojilnice na Privilegirano agrarno banko avtomatično prenehate biti član zadruge. — Vaše mnenje je zmotno, ker ostanete član zadruge tudi tedaj, če zadruzi niste nič dolžni, dokler ne odpoveste deleža. Če se hočete rešiti obveznosti, ki izvirajo iz članstva pri zadruzi glede na neomejeno zavezovanje, tedaj morate delež v smislu pravil za druge odpovedati in bo vaše jamstvo prenehalo v onem roku po odpovedi deleža, ki ga določajo pravila dotične zadruge. Dokler ta rok ne poteče veljajo za vas vse obveznosti, ki izvirajo iz neomejenega jamstva vsakega zadrudička.

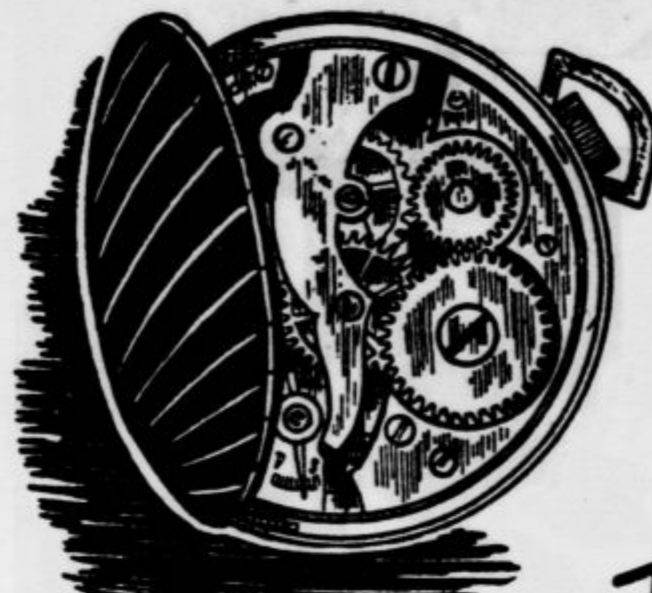
Zaščita za vaša obrtnika

W. F. Vaš oče je leta 1931. kupil posestvo s sedmimi orali zemlje in s hišo, v kateri je pekarna, to vse za vsoto 82.000 Din. Od prejšnjega posestnika je prevzel dolg v hranilnici v višini 24.000 Din. Izvrševanje pekarske obrti pa je opustil še istega leta ter je ponovno dal pekarno v najem, toda tudi najemniki so po vrsti opustili obrt. Ker vaš oče ni mogel plačevati dolga ste mu priskočili na pomoč, da posestvo ne pride na dražbo ter ste plačali 5000 Din stroškov in okrog 7000 Din na račun očet. Sedaj je oče dobil poziv, da plača nadaljnjih 7000 Din z grožnjo, da se v nasprotnem primeru izvrši prisilna prodaja hiše. Pred štirimi leti je vaš oče dobil potrdilo, da je kmet, ki pa ga je posojilnica razveljavila. Vprašate kako naj pride vaš oče do zaščite?

Vaši podatki so pomanjkljivi, zlasti ne omenjate, zakaj je bilo potrdilo, da je vaš oče kmet, razveljavljeno. Po uredbi so deležni zaščite tudi oni kmetje, ki se poleg kmetijstva bavijo tudi z posli vsakega obrtnika. Pogoj pa je, da izvršijo obdaveni dohodki pretežno iz kmetijstva in da je bil vaš oče kmet v smislu uredbi v času zadolžitve (to je leta 1931.) kakor tudi na dan, ko je dobila uredba o likvidaciji kmečkih dolgov obvezno moč. Ker danes vaš oče ne izvršuje več obrti, se mora gotovo smatrati kot kmet. Potrebno pa je, da je bil tudi leta 1931 ob času zadolžitve kmet po tej uredbi, to je, da so takrat izvršili njegovi obdaveni dohodki pretežno iz kmetijstva. Če vaš oče izpolnjuje vse te pogoje, mu mora občina izdati potrdilo, da je kmet. V primeru ugovora hranilnice bo izdalo končen sklep sresko sodišče. Vaš oče se naj obrne na občinsko upravo za zahtevo, da mu izda potrdilo, da je kmet. Občinska uprava pa si mora sama preskrbeti od pristojne davčne uprave podatke o višini posameznih obdavenih vsakega očeta. Občinsko oblastvo mora izdati potrdilo v 14 dneh in občeta te zahteve ne more odkloniti, češ da še niso prišli novi pravilniki, ker pravi uredba, da velja, dokler ne izide novi pravilniki, za potrdila oni obrazec, ki je bil predpisa s pravilnikom od 16. oktobra 1934.

Dolg pri Rdečem križu

I. P. Vaš brat je kmet in vaški obrtnik ter je zaščiten. Ima brezobresten dolg 140.000 Din pri Rdečem križu, ki ga je dobil ob času povodnji, ko mu je voda odnesla je in drugo. Vprašate, če spada tudi brezobresten dolg pri Rdečem križu pod zaščito. Po čl. 6. uredbi se dolgov kulturnim, človekoljubnim in sličnim ustanovam od-

Le vprašajte urarja, kako mora pri svojem delu napenjati oči. Zanj je dvojne važnosti, da pazi na vzorno razsvetljavo.

Soaršno točno delo pri žarnici

Tungstram
D NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

plačajo brez vsakega znižanja v 12 letih s 3 odstotnimi obrestmi, in sicer tako, da se 15. nov. t. l. plačajo samo obresti, to je 3 Din od 100 Din dolga, potem pa vsako leto enak obrok, ki znaša 9,80 Din od vsakega 100 Din. Če je vaš brat kmet po uredbi in izvira dolg iz časa pred 20. aprilom 1932., potem veljajo za dolg pri Rdečem križu določbe čl. 6. uredbi, kjer je predpisano tudi lestvica za amortizacijskim načrtom Ker pa ste dobil posojilo brezobrestno, pride v poštev še čl. 51. uredbi, ki pravi: Če so dogovorjene med dolžnikom

in upnikom glede rokov, obresti in ostalega ugodnejši pogoji za dolžnika od pogojev, določenih s to uredbi, ostanajo v veljavi dogovorjeni pogoji. V smislu te določbe boste torej odplačali dolg v 12 letih brez obresti, če ni glede odplačila dogovorjen še daljši rok nego 12 let. Ni pa še jasno, ali boste odplačali dolg brez obresti v 12 enakih obrokih brez obresti ali pa brez obresti v rastočih odplačnih obrokih po lestvici iz člena 6. uredbi. To vprašanje bo gotovo pojasnil pravilnik, ki bo v kratkem izšel.

Konec zločinov Ivana Bezovška Po dolgem zasledovanju je vendar za zapahi

Kamnik, 19. oktobra. V začetku avgusta smo poročali o aretaciji zloglasnega vlomilca Ivana Bezovška iz Gornjega grada, ki so ga prijeli v Kamniku. Skušal je pobegniti stražniku; po divji dirki po kamniškem predmestju pa je le padel v roke oblasti. Ukljenjenega so naslednji dan odvedli na orožniško postajo v Gornji grad, kjer je skesan priznal vse grehe kakor prej v Kamniku. Hlinil je ke-sanje in vdanost v svojo usodo, pri tem pa je čakal samo prilike, da pobege, kar se mu je tudi posrečilo. Z ukljenjenimi rokami je skočil iz prvga nadstropja in odbrzel. Kljub najenergičnejšemu zasledovanju ga niso mogli prijeti, ker se je vedno znal spretno skrivati. Po trimesečnem zasledovanju pa je zdaj padel v roke kamniškemu orožniku.

Kakor Čaruga...

Bezovšek je sila nevaren vlomilec, ki je bil zadnje čase po svojem begu prava pokora za gornjeogrski okraj. Straholav je vse okoliške vasi gornjeogrskje občine in izvršil celo vrsto drznih vlovov sam ali pa v družbi pomagačev, katere je usposobil za vlomilski posel. Organiziral je že cele vlomilske bande in bi postal prvi Čaruga, kakor so ga ljudje že pričeli nazivati. Bezovšek je rojen 29. aprila 1912 v Gornjem gradu in je zelo prikupnel zunanosti ter zna elegantno nastopati. Zenske celo pravijo, da je kavalir. Te lastnosti ga na zunaj ščitijo pred sumničeni, posebno ker se zna v družbi vesti zelo neprisiljeno, tako da človeku niti v glavo ne bi padlo, da ima opraviti z nevarnim vlomilcem. Zato je tudi razumljivo, da se je znal tako spretno izmikati pred oblastni. Povsod je nastopil kot bogataš, saj je n. pr. na Koroskem v Koprivnem v par dneh pripravil 8 jurjev, katere je prej ukradel v Bočni.

Dramatično obleganje v kozolcu

V soboto popoldne so kamniški orožniki zaupno izvedeli, da se Bezovšek skriva v kozolcu posestnika Alojzija Senožetnika na Gozdu v neveljski občini. Utaboril se je v kozolcu, od tam pa se je ogledoval naokrog, kje bi se dal vomiati. Trije kamniški orožniki narednik Anton Serjak in kaplarja Kovčević in Langenus, so takoj s takšijem pohiteli v dolino Črne, odtod pa so skrili poti na Gozd, da jim ptiček še pred večerom ne bi pobegnil. Od treh strani so se previdno približali kozolcu, na katerem je bil skrit Bezovšek. Pozvali so ga, naj se vda. Toda premeteni zločinec je ležal v senu nepremično in se ni ganil, da bi s tem premetil orožnike in jih izvabil bliže. Ti so poizkušali na vse načine, da bi ga pripravili do predaje, vendar zaman. Vedeli pa so, da je zločinec dobro oborožen in da je pripravljen braniti se do konca. Končno, po dvehurnem obleganju pa je Bezovšek le omagal, ker se je bal, da ga orožniki ne bi ustrelili. Zaklical je iz senika, da se vda. Vrgel je naprej skozi vrata revolver in naboje ter dvignil roke. Orožniki so ga ukljenili in pripeljali okrog 18. na orožniško postajo v Kamnik, kjer so ga zaslišali, nato pa spravili pod varne zapahes sreskega sodišča.

Vlom za vlomom

Pri preiskavi so našli pri Bezovšku 6 ti-sočakov, starinski zlatnik cesarja Jožefa II. v znatni vrednosti, samokres kalibra 6,35 mm s celo zalogo nabojev, žepni nož in zlat prstan. V nahrbtniku je imel Hubertov, dežnik, par čevljev in moško srajco.

Če boste lepo ravnali z menoj, bom vse po resnici povedal od kraja, je rekel Bezovšek in pričel razvezovati vrečo svojih grehov, ki so se mu nabrali v kratkem času od 10. avgusta, ko je pobegnil gornjeogrskim orožnikom. Za nekatere vlome in tatvine so bili orožniki že prej prepričani, da jih ima na vesti, par jih je pa priznal, ki so jih pripisovali drugim. Najprej je izvršil dvoje tatvin v gornjeogrskji občini in sicer pri posestnikih Francu Starglju v Staingrobu št. 32 in Ivanu Rajterju v Bočni št. 53. Ukradeni denar je kmalu razmetal in se nato ogledal za novimi žrtvami, katere je že okradel na svoj rafiniran in predrzen način. V Mozirju št. 94 pri Francu Martinu je odnesel 2 odeji, 12 rjuh, 2 para ženskih čevljev, 18 brisec, 6 preoblek za podglavnik 20 žepnih robcov in več drugega blaga. Bezovšek pravi, da je to blago skrjal v seniku ukradenega posestnika Martina in da je še tam skrito. Stiglic Jožefo iz Sv. Florjana je napadel

skupno s pajdašem Jožetom Kotnikom, po domače Sodernikom iz Nove Stifte. Zadrževal je od nje denar in 2-krat s samokresom ustrelil v zrak, da bi jo preplašil. Po več manjših vlovih je tvegal drzen vlom v stanovanje Marije Fedranove v Poduhumu v občini Bočni v gornjeogrskem okraju. Odnesel ji je 14.000 Din v gotovini, dva zlatnika po 10 kron in zlatnik Marije Terzije, srebno moško uro, dalnjogled ter hranilno knjižico na ime Ivan Fedran v vrednosti 76.178 Din. Od tega denarja je pripravil 8.000 Din; 6000 so jih še dobili pri njem, hranilno knjižico pa pravi, da je vrgel stran, ker se je bal, da je ne bo mogel vnovčiti.

Zadnjo tatvino pa je izvršil v Novi Stifiti pri posestniku in gostilničarju Ivanu Savinšku, kjer mu je prišlo pod prste 3200 Din, poročni prstan in 2 avstrijska petkronska srebrička.

»Živega bi ne dobili v roke« Bezovšek je še odkrito priznal, da je bil trdno odločen streljati na orožnike, kakor hitro bi se kdo pokazal na vratih senika. »Živega bi me ne dobili v roke, toliko časa bi se branil,« je rekel. Orožniki so ga prijeli še o pravem času, zakaj za svečer se je pripravil za drzen vlom, pri katerem se je nadaljal bogatega plana.

Vse prebivalstvo gornjeogrskga sreza se bo brezdvoma oddahnilo pri novici, da je nevarni vlomilec pod ključ. Tokrat je dobro zavarovan in ne bo mogel več pobegniti.

Anici Činkovičevi ob preranem grobu

Jesenice-Mojstrana, v oktobru.

Težke jesenske megle se vijejo ob zasneženih vrhovih. Mrzle grude padajo zamolklo na belo, s cvetjem obsuto krsto. Ugasnilo je mlado življenje, polno neizpoljenih nad. Sestrice plakajo, prijatelji in znanci nemo strmijo v grob.

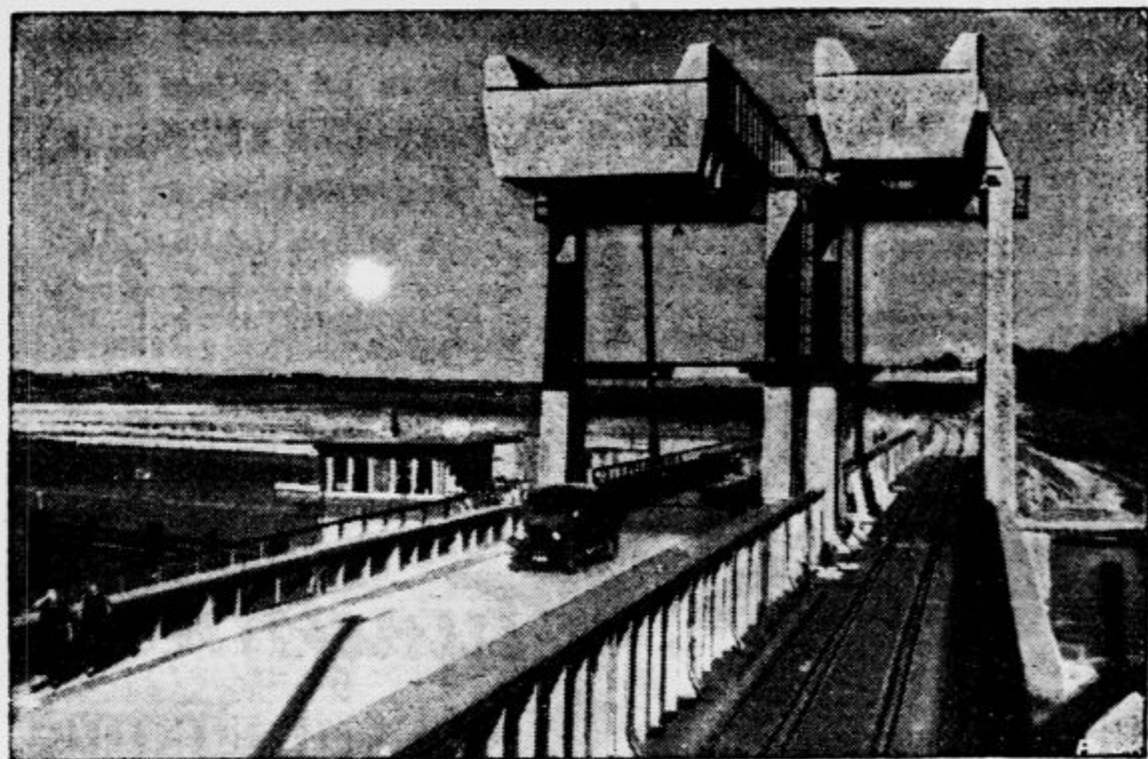
Anica! Ali je mogoče, da Ti v tej krsti snajšš večni sen? Ti davna prijateljica draga, nekdanja najboljša naša sokolska tovarišica! Skupno sva posečali telovadbo v jeseniški sokolski telovadnici, skupno se vlačala zvečer skozi park domov; potem sva tu in tam še dolgo hodili po drevedu od savskih rakah, eno, dve uri, ta do polnoči. Koliko sva si vedno imeli povedati! O srečna doba, ko smo še lahko gradili zlato gradove v oblake!

Toda, Ti lepo, ponosno deklet, je prehitro si moralo spoznati, da življenje niso lepe sanje. Vedno vedro lice se Ti je zamračilo. Nemir Te je gnal v svet.

Vračala si se domov vesela, razigrana, toda iz oči Ti je sevala boleat. Tvoja usoda je bila s črn

Nemčija se je približala Skandinaviji

Tri leta so Nemci gradili 2 in pol km dolg železniški nasip do otoka Rujane (Rügena). Ta nasip je skrajšal železniško zvezo med Nemčijo, Švedsko in Norveško za dobre tri četrti ure

Euwe porazil Aljehina

Na Holandskem se vrši ta čas mednarodni šahovski turnir, ki potuje po holandskih mestih. Razen svetovnega prvaka dr. Euweja, se ga udeležujejo tudi drugo šahovske veličine, kakor Aljehin, Kmoch, Grünfeld in Fine. V prvem krogu, ki so ga odigrali v Amsterdamu, je zmagal Euwe nad Aljehinom. Ta zmaga je zbudila tem večje veselje med Holanđi, ker je Aljehin Euweja na zadnjem velikem turnirju v Nottinghamu premagal.

Eden, ki ni zatajil abesinskega cesarja

Ras Nasibu, vojskovodja na lanskem južnem abesinskem bojišču, eden izmed redkih abesinskih veljakov, ki je ostal Haileju Selassiju zvest tudi v izgnanstvu, je umrl po krajšem lečenju za jetiko v Davosu

Motocikel, ki je posekal osem rekordov

Znani nemški motociklist Henne je z jajčastim motociklom, ki ga vidimo na tej sliki, posekal osem svetovnih rekordov. V brzini je dosegel 272 km na uro

Vojne zadnjih tristo let

Najbolj je krvavela Francija — Vojna, ki je trajala 55 let — Dva vojaška genija: Napoleon I. in princ Evgen Savojski

Evropske države, ki so se v zadnjih 300 letih zapletele v največ vojn. so Francija, stara Avstrija in Anglija, sledijo Rusija, Pruska, Španija, Turčija, Holandska in Švedska. Prvenstvo ima tedaj Francija. V medsebojne vojne pa so bile najbolj zapletene Francija, Avstrija, Anglija, Španija, Portugalska in Pruska. Med Avstrijo in Francijo je bilo 76 letih nič manj nego 14 vojn, med Anglijo in Francijo v 73 letih 10, med Francijo in Portugalsko v 44 letih 6, med Prusijo in Francijo v 80 letih 14 vojn. Proti koncu 18. stoletja je bila Francija za kratek čas v vojnem stanju tudi z Zedinjenimi državami.

30letno vojno smatramo splošno za najdaljšo vojno novega časa. To ni točno, kajti med beneško ljudovlado in Turčijo je trajala vojna od leta 1644 do 1690, to je neprekinjeno 55 let.

Najkrajše vojne izkazuje prejšnje stoletje. Šestnajst izmed teh vojn je trajalo po eno leto, ena (med Avstrijo in Piemontom) je trajala 1. 1849 že po 12 dneh z zmago Avstrije, Turško-grška vojna 1. 1897 je trajala 36 dni.

Najdaljši obleganji zadnjih 300 let sta bila obleganje Gibraltarja po Špancih od 9. avgusta 1779 do 21. oktobra 1782, torej 1167 dni in obleganje Cadiza od februarja 1810 do avgusta 1812, 903 dni.

Znano je, da vojske v prejšnjih časih, če

jih primerjamo z današnjimi po številu mož niso bile posebno močne. Prve velikanske armade so si stale nasproti šele v rusko-japonski vojni, ko se je bitke pri Mukdenu udeležilo 624.000 mož. Številčna premoč nikakor ni vedno odločala izida vojn. Napoleon I. in princ Evgen Savojski sta svoje bitke dobojevala skoraj vedno proti številčno močnejšim nasprotnikom.

Skrivnosten umor

v Marseilleu — Mož in žena žrtvi zločincev

V pristaniški četrti Marseillea se je zgodil pred kratkim umor, ki dela policiji velike preglavice. Ribiči so potegnili iz morja truplo tridesetletne ženske. Truplo je moralo biti že več dni v vodi in je kazalo več ran. To pa niso bili običajne rane, temveč je ugotovila preiskava o njih, da so bili morilci na teh mestih vbrizgali v telo neki indijski strup. Nadaljnja preiskava je dosegla še druge nenavadne stvari. Mož umorjenke je deloval več let kot uradnik neke velike tvrdke v Zadnji Indiji in si je tam s se vedno nepojasnjeno nakupom kipa nekega božanstva nakopal jezo domačih duhovnov.

Pred kratkim pa je v večerni uri prišla v stanovanje tega moža, nekega Gučina, mlada Indijka, Moža ni bilo doma, sprejela je njegova žena. Sprva je sploh ni hotela sprejeti, kakor je izpovedala sobarica, toda Indijka se ni dala odgnati. Končno ji je Gučinova dovolila, da stopi v salon in tam je sobarica slišala, kako je dejala

gospo: »Gospa gre za vašega moža. Rada bi vas pripravila. Primerila se mu je nesreča.« Gučinova se je od strahu skoraj onesvestila, toda Indijka je pomirila: »Ni mrtev. Še vedno živi. Je pa težko ranjen.«

Več ni hotela povedati in je Gučinovo pozvala, naj ji sledi, prej pa naj vzame doma gaze in obvez. Ker ga v stanovanju ni bilo, sta stopili obe ženski v bližnjo lekarno. Lekarnar se obeh dobro spominja, kajti Gučinovo je poznal. Natančno je lahko opisal skrivnostno Indijko. Povedati je vedel še to, da sta stopila na tramvaj, ki vozi v pristanišče. Celo v tramvaju je Gučinovo videl neki prijatelj njenega moža in jo pozdravil. Izstopil je pa prej nego obe ženski in je bil zadnji človek, ki je Gučinovo videl razen morilcev. Teden dni pozneje so našli njeno truplo. Boje se, da je tudi Gučin postal žrtev skrivnostnih zločincev, kajti odtlej manjka za njim vsaka sled.

Na obisku v Parizu

Poljski zun. minister Beck je prošil teden obiskal Pariz. Sestal se je z uglednimi osebnostmi, tudi z zunanjim ministrom Delbosom

Medved se je utrgal

V mestecu Finhan na Francoskem so nekega cirkuškega medveda privezali z železno verigo h brzojavnemu drogu. Okrog živali se je zbrala množica, ki ji ni dala miru. Nenadno se je medved odtrgal od verige in planil med ljudi, ki so se v paniki razbežali. Žival pa je z udarcem vrgla majhnega dečka na tla. V tem trenutku je pritekel sin cirkuškega lastnika z železnim drogom in se spopadel z medvedom. Mladega moža so končno težko ranjena osvobodili živali, ki so jo pa mogli šele po daljšem času spraviti v kletko.

Rusija pomaga španski vladi

Konzul ruske vlade v Barceloni pozdravlja kapitana ruske ladje »Zirjanine, ki se je ustavila v pristanišču, kjer izkrcava živila za španske miličnike

Želodčne bolezni

Katar, želodčna oteklina in rak

Najčešča želodčna bolezen je pač katar, vnetje želodčne sluznice. Obolenja sluznice izločuje v skladu z velikostjo in stopnjo vnetja preveč ali premalo želodčne kisline. Vzrok takšnih obolenj je večinoma nesmotna prehrana, prenapornitev želodca z jedjo in pitjem, uživanje pokvarjenih jedi, nezadostno žvečenje, preveč začimb, raba nekkih zdravil i. t. d. Želodčni katar se javlja s pritiskom na želodec, v izpahavanjem, zgago, včasih tudi z bluvanjem. Iste pojave pa opazujejo tudi pri drugih želodčnih boleznih in tedaj, kadar je želodec zavoljo obolenja drugih organov razdražen. Zato želodčnega katarja še pred nekoliko leti niso pravilno prepoznali. Smatrali so ga za živčno želodčno obolenje. Danes pa vemo, da čisto živčnih želodčnih boleznih sploh ni, poznano samo živčne vplive na bolezni.

Ena izmed želodčnih boleznih, ki se jih najbolj boje, je želodčna oteklina, ki jo povzroča jedka želodčna kislina. Površina zdrave želodčne sluznice je za želodčni sok neobčutljiva, dočim to ne velja za vse ostale sluznice, tudi ne za sluznico sosednega požiralnika in dvanajstnika. Če pa izgubi kakšno mesto želodčne sluznice iz tega ali onega razloga svojo občutljivost za kislino, jo ta začne razje-

dati in nastane bolj ali manj globoka rana, želodčna oteklina. Isto se lahko zgodi v sosednem dvanajstniku, katerega sluznica je sicer za kislino občutljiva, pa ji ta normalno ne more škodovati, ker se razredči v soku dvanajstnika, čim presopi želodec. V primerih preobilne želodčne kisline pa se kislina tu ne more paralizirati in nastanejo oteklina v dvanajstniku.

Pri želodčnih oteklinah nastane zavoljo razjedanja kakšne žile lahko želodčno krvavenje. A tudi zavoljo drugih želodčnih boleznih, kakor zavoljo želodčnega raka, nastopijo lahko krvavjenja. Želodčni rak se stvori iz še nezanih vzrokov na dnu želodčne sluznice, ki jo spreminijo kronični želodčni katar. Želodčne oteklina se le redko spreminja v raka, še bolj poredko pa oteklina dvanajstnika. V nasprotju s tistimi, ki bolujejo za oteklina, bolniki z rakom običajno ne težijo o bolečinah. Težave so podobne kakor pri želodčnem katarju: brezličnost, vzpahavanje, pritisk na želodec. Te težave so razmeroma neznatne in v začetku obolenja jih pogosto sploh ni, tako da poišče pacient zdravnika čisto šele tedaj, ko je bolezen že napredovala. A tudi v primerih, da se bolezen ugotovi zgodaj, je bolnika le redkokdaj rešiti.

Precej redko obolenje je to, da se želodec ne more izprazniti. Vzrok je večinoma v tem, da je brazgotina kakšne oteklina stisnila želodčni izhod. Bolniki čutijo, kako jim jed ostaja mnogo ur v želodcu in bljuvanje velike množine tekočine ter ostankov jedi. Podobne simptome povzročajo polenitev želodca, ki se pojavlja posebno pri previtkih, mršavih in omršelih osebah.

Pri zdravljenju želodčnih boleznih je važna posebno dieta. V splošnem je dajati bolnikom le hitro izločljive in ne hudo pripravljene jedi. Posebno pri želodčnih oteklinah se je treba vzdržati dražljivih jedi, ki ustvarjajo kislino, kajti baša ta kislina povzroča vendar bolezen in zaradi tega seveda tudi njeno zdravljenje. Najučinkovitejši je za želodčni katar in oteklino so snovi, ki kislino nevtralizirajo in ki jih je dajati posebno v primeru oteklina v kratkih presledkih v velikih množinah. Operativno zdravljenje želodčne oteklina odstranjuje toliko želodca, da se odpravi izločevanje kisline. Za želodčni rak je edini lek pravočasna operacija, a tudi ta večinoma ne zaleže mnogo. Pri ovirah izpraznitve želodca se da do lažji primeri zdraviti z dieto in izplakovanjem želodca. V težjih primerih je treba želodec z operacijo nov izhod. Ohlapeli želodec zdravimo z omejitvijo količine tekočin, ki jih spravljamo v manjših množinah, s kuro za odebilitve in z opornimi modercji za želodec.

Oskar Wilde

Ob 80 letnici rojstva duhovitega pesnika

Te dni bi bil glavni angleški pesnik Oskar Wilde učakal po svojem rojstnem listu svoje 80 leto v rešnici pa svoje 82 leto, kajti rodil se je nedvomno 16. oktobra 1864. »Cuvaj se ljudi, ki priznavajo svojo starost. Zenska, ki priznava svoja leta, je sposobna priznati nam vse,« se glasi eden njegovih slovskih paradoksov. ki se ga je znal tudi sam držati.

Njegova zašajnana mati, lady Speranza, si je vedno želela, da bi se nje otrok rodil kot deklica. Rodil se je samo z njenim nagljenjem do abnormnega vedenja, ki je postalo najgobji vzrok njegove pogube. Ni bil lep. Njegov obraz je bil dolg in rumen, podbradek mu je bil tolst in je spominjal na Rimljana iz pojedine pri Trimahijonu. Bil je dolga in lady Colin Champbelova, ki ga ni mogla trpeti, ga je imenovala »dolgo gosenoček«. Tudi na duhovito Parizanko, Marijo Ano de Bovet, je napravil spočetka odvraten vtis. A morda je bilo to maševanje zato, ker je pesnika nekoč v šali vprašala, da-li ni najbolj grda ženska v Franciji, pa ji je odgovoril: »Sveta, gospa, sveta...«

Po vsem Londonu so poznali njegove glase. Imela je navado reči: Velik umetnik živi le od tega, kar ustvari, v svojem resničnem življenju je povsem nezanimiv. A kakor da bi se hotel norčevati iz samega sebe, je to teorijo spremenil v nasproje. Nikoli ni hotel vedeti, kaj družba lahko prenese. Pri svojem prihodu v Newyork je odgovoril carniku na vprašanje o vsebini njegove obilne priljage, da ima samo svojo genialnost, ki bi mu jo lahko zacarnil, in v pogovoru z žurnalisti je govoril o velikem razočaranju, ki mu ga je povzročila Amerika.

V Ameriki je predaval Wilde o renesanci v čudnem kostumu; v kratkih hlačah s

svilenimi nogavicami in s cvetlico v gumbnici. Šestdeset študentov Harvardskega vseučilišča se je hotelo ponorčevati iz tega in so prikorakali v dvorano v gosjem redu s frakom, kratkimi hlačami in veliko sončnico v gumbnici. Dvorana se je tresla od smeha. Toda Wilde je bil računal s takšnimi dogodki in baš tedaj se je pojavil v običajni družabni obleki. Oramotil je študente kakor dovršen gentleman in jim je daroval kip nekega grškega atleta.

Oskar Wilde

Če poštar igra detektiva...

Osramočena policija, ki je nasedla birokratu

Na Češkoslovaškem je te dni zbudila mnogo pozornosti aretacija filmskega igralca Maxa Schipperja.

Schipper se je pred kratkim poročil s hčerko nekega hotelirja v Karlovih Varyh. Te dni je hotel njegov tast z avtomobilom na neko nogometno tekmo v Prago. Po poti je avto odpovedal in ni hotel voziti naprej. Tedaj je hotelir telefoniral svojemu zetju v Prago, naj pride po njega in njegovo ženo.

Schipper se je pred kratkim poročil s je tasta ter taščo prepeljal v Prago. Ko se je tekma končala, ju je peljal nazaj v Karlove Vare. Na povratku domov se je potem ustavljal v mestecu, ker je tastov avto odpovedal službo, kupil je razglednico in napisal pozdrav v Karlove Vare. Razglednica je predstavljala trg in kraj, kjer se je bil tastov avto ustavljal. Tu je igralec napravil križ s puščico, spodaj pa je šaljivo napisal: Tu je nekaj umrlo.

Poštar tega malega mesta je imel menda mnogo časa, pa je pregledoval korespondenco, ki bi jo moral odposlati, in ga

je Schipperjeva razglednica takoj zbudila v oči. Besede: Tu je nekaj umrlo — so ga napolnile z zavestjo, da se skriva za njimi kakšen strašen zločin in je takoj opozoril policijo. Poštar je menil, da je bil pisec razglednice povozil kakšnega človeka in žrtev vzel s seboj. Policija ni bila nič drugačnega mnenja. Takoj se je začelo mrlično iskanje igralca. Ko je prišel dva dni pozneje na obisk v Karlove Vare, so ga svečano aretirali. Možje postavbe so bili v svojih hudih domnevah pač pozabili povprašati pri njegovem tastu, ali ve, kaj pomenijo skrivnostne besede na razglednici. Stvar bi se takoj razčistila. Nu, razčistila se je tudi tako in so igralca seveda takoj izpustili. Toda na povratku v Prago so ga neke zopet aretirali. Tam niso verjeli dosti njegovim pojasnilom in šele potem, ko je karlovska policija potrdila njegove navedbe in je obenem vsem policijskim postajam sporočila, da je stvar urejena, je mogel igralec neovirano domov. Stvar mu je bila menda v dobro reklamo, detektiv v obleki poštarja je dobil dolg nos, pa tudi policija bi rada videla, da bi se zadeva, ki roma sedaj po svetu, čim prej pozabila. S filmskimi igralci in časnikarji ni tako enostavno...

Kritičen položaj pariških hotelov

V bližini Elizejskih polj v Parizu so zaprti enega najbolj razkošnih hotelov, hotel Majestic. V njegove prostore se bo vselil brčkone oddelek nekega ministrstva. Zadnje poslovno leto je zaključil hotel s skoraj pol milijona frankov izgube, že prej pa je imel še večjo zgubo. V podobnem položaju so kakor poročajo listi, še drugi prvovrstni hoteli v prestolnici.

Deček zakrivil smrt več deklic

Na malem jezeru Buridi pri Pordenonu na Furlanskem je trinajstleten deček nepaženo odvezal neki čoln tamkajšnjega veslaškega kluba in je odvezal s svojo sestro ter dvema prijateljicama. Sredi jezera se je preobteženi čoln prevrnil. Deček je znal plavati in je dosegel breg, deklice pa so utonile.

Demokratski sin prestolonaslednika

Bivši švedski princ Sigvard, sin prestolonaslednika Bernardotta je došel v New York. Izjavil je, da se hoče ustaliti v Zedinjenih državah in si dobiti po možnosti njih državljanstvo. Princ se je, kakor znano, odpovedal vsem svojim častem in posebnim pravicam, ko se je proti volji kraljeve družine poročil z meščanskim dekletom.

A NEKDOTA

Bernardu Shawu se vedno ne posreči, da bi odpodil kakega vsiljivega Američana, ki bi se ga na potovanju po Angleški rad nazival kot angleško specialiteto. Eden takšnih vsiljivcev je došel nekoč do Shawove delavnice in dejal: »Vedeti morate mišter Shaw, da prihajam naravnost iz Newyorka.«

»Prosím, sedite, gotovo ste zelo trudni, je odgovoril Shaw.

VSAK DAN ENA

»Mojo denarnico bi radi? Hm, težka stvar! Imam jo namreč spravljeno v notranjem žepu telovnika!« (»Dansk Familie Blad«)

Kulturni pregled

Dr. Čermelj, „Boj manjšine na življenje in smrt“

V založbi ljubljanske sekcije Jugoslov. društva za Ligo narodov je izšla obsežna knjiga dr. Lave Čermelja »Life and — death struggle of a National Minority« (Ljubljana 1936, 80, 260 str., z zemljepisno karto v prilogi). Ugodni slovenski znanstveni pisec in manjšinski delavec prikazuje v tem spisu, kakor pravi že naslov, »narodne manjšine boj na življenje in smrt«. Ves zajetni spis je posvečen dramatični usodi naše manjšine v Italiji; iz njega se dviga nasproti javnemu mnenju anglosaskega sveta klic: Morituri te salutant...

Pisec poudarja v uvodu, da je hotel sine ira et studio prikazati resnično stanje in položaj Jugoslovenov v Julijski Krajini od vojne dalje. Gradivo samo govori dovolj jasno, zgolj v sklepu (Conclusion) ob koncu knjige se tožba skoraj nehote, ob tči vseh dogajanih dejstev, izpremeni v obtožbo. Knjiga je namenjena vesti in zdravemu razumu tujega sveta. Nemara sta ti dve lastnosti, ki so ju največje pojavi v mnogih deželah tolikanj zatemnili, še vedno v trdni veljavi in časti tam, kjer govorijo anglosaski jezik. Toda vprašanje je, ali tam dovolj razumejo naše pojmovanje nacionalno-jezikovnega problema.

Knjiga dr. L. Čermelja je razdeljena v petnajst poglavij. V prvem obravnava pisec geografijo Julijske Krajine: ozemlje, narodnostno stanje, jezikovne meje in politično zemljepisna dejstva. V drugem se bavi z italijanskimi obveznostmi nasproti manjšinam in podrobno razglablja s te strani londonski pakt, rimski pakt, rapalsko pogodbo, konvencije sprejete v Santi Margheriti in v Nettunu, izjave službenih predstavitev Italije in obveznosti, ki jih nalaga članstvo v Društvu narodov. V tretjem poglavju razglablja pisec položaj jugoslov. manjšine v javnem življenju: nje svojevčasno zastopstvo v parlamentu, v pokrajinskih avtonomiji in v občinskih upravah. Posebno pomembno je četrto poglavje, ki prikazuje šolski sistem in ves proces italijanizacije šolstva. V petem poglavju so

orisanе fašistične mladinske organizacije, v šestem položaj slovenskega in hrvatskega jezika v javnem in zasebnem življenju (pred sodišči in v drugih uradih, v napisih, na spomenikih in nagrobnikih itd.). V sedmem poglavju čitamo podatke o usodi nameščencev in javnih službah, o nasilnem raznarodovanju uradništva in pritisku na svobodno poklice. Osmo poglavje je posvečeno kulturni in socialni aktivnosti naše manjšine, o nje omejevanju v prvi periodi in o končnem razpustu slovenskih društev in ustanov. V devetem poglavju je beseda o položaju tiska (zatiranje slovenskega tiska po »neodgovornih«, zatiranje po zakonični poti, sikane proti slovenskim listom, kampanja zoper slovenske knjige in njih nezakonito plenjenje, uvedba preventivne cenzure za knjige in preganjanje slovenskih pisateljev. Deseto poglavje se bavi z italijanizacijo osebnih in krajevnih imen, enajsto — najboljše — pa s položajem naše manjšine v cerkvi. Dvanajsto poglavje razglablja gospodarski položaj naše manjšine, trinajsto ima naslov »Zalivanje in teror«, štirinajsto je posvečeno policijskim ukrepom in internacijam, petnajsto pa izrednim sodiščem in njihovemu postopanju z manjšinskimi delavci.

Za ta shematični prikaz posameznih poglavij kaže, kako široko je dr. Čermelj prikazal položaj naše manjšine v Italiji in s kolikih vidikov ga je osvetlil. Vsako poglavje je dokument zase, zgrajeno je na dejstvih, ki so znana, podprto s statistiko, citati in uradnimi podatki. Način pisanja pričuje, da je pisec res hotel prepoznati besedo dejstvom, zato samo ugotavlja in se ne spušta v napade, v polemiko, v strastno obtoževanje nasprotnika. Knjiga vsebuje ogromno gradiva in glede popolnosti daleč prekaša informativni spis »L'italie et la Minorité Yougoslave« (Ljubljana 1931). Odveč bi bilo poudarjati njeno edinstveno dokumentarno vrednost. — Spis je prevedel iz rokopisa ga F. S. Copeland.

Med novimi knjigami

Josip Vandot, Kekec z naših gor. I. Knjiga Na hudi poti. Ilustriral Rudi Gašperin. Samozaložba (Ljubljana, Idrijska 11, cena 35 Din). Znani mladinski pisatelj dolgoletni sodelavec »Zvončka« in drugih listov (med njimi »Mladega Jutra«) je s »Kekecem naših gorac« ustvaril enega največjih besedov v slovenski mladinski literaturi. V pravkar izišlem prvem delu »Na hudi poti« pripoveduje o prigradah vrlega in pogumnega planinskega dečka Kekeca in dveh njegovih sestric. Stari motivi, ki se izgube v planinskih gozdovih, je postavljen v scenariju naših gor in njegov realistični razplet je dovolj večje združen s pravilnim motivom o vili »Vilici« in dvjem možu Prisenku. Po vseh zapletljajih se celotna zgodba kajpak srečno razpletja in Kekec se s svojima sestricama zmagovito vrne iz planinskih samot v varno zavetje gorske vasi in domače hiše, obdarjen s polno malho cekinov, ki mu jih je dal Prisanek. Mladič čitatelj bo z zanimanjem čakal, kaj vse še utegne doživeti vrli Kekec. Vandotova povest bo gotovo našla mnogo hvaležnih čitateljev.

Gustav Renker, Pet mož gradi pot. Roman iz Julijskih Alp (Prevedel Pavel Debevec. Ljubljana 1936, 144 str. Izdala Planinska matica.) Nasim knjižnim družbam in založbam se je pogumno pridružila Planinska matica, ki označuje svoj namen takole: »buditi in poglobljati v času splošne mehanizacije ljubezen do prirode. Najvidnejši izraz tega stremjenja vidi v planinah, ki naj s svojo, mogočno samostojnostjo, s svojimi gorskimi velikani plemenitijo in tolažijo sodobnega človeka, mladino pa vzgajajo v pravem smislu modernega alpinizma.« V slovenskem ožolju, ki mu dajejo poglavito geografsko značilnost planine, je tako poslanstvo nedvomno utemeljeno, dasi je vprašanje, ali bo preobličeni slovenski knjižni konsument lahko nudil tudi tej matici možnost čebstoja in razvoja. Vsekako bi utegnili planinska matica trajno koristiti napredku slovenske kulture, če bi izdajala predvsem spise domačih pisateljev. Pot, ki jo je nakazala z izdajo zbranih spisov ponesrečenega alpinista in filozofa dr. Klementa Juga, bi bilo treba razširiti v škodo prevedov iz tujih slovestev, ki jih imamo že dovolj. Nemara bi se dala s primernimi nagradami, ki naj bi nanje mislilo tudi SPD, vzpodbuditi domača alpinistična beletristika. O romanu G. Renkera »Pet mož gradi pot« je poročalo »Jutro« takoj ob izidu izvirnjega in se za sedaj omejujemo na to, da registriramo izdajo slovenskega preveda, ki po opremi prekaša original. Prednost te izdaje so posmetki motivov iz Julijskih Alp, izbrani iz zapuščine dr. H. Tume. Iz tega eposa o Poliškem spisu, stoječem v kotu Jugoslavije, Avstrije in Italije, ti veje nasproti pravi alpinistični duh, združen s poezijo ledenikov, gorskih trat in temnih gozdov, duh osvajanja in premagovanja prirode, patos osebnega junaštva in ljubezni do svobodne narave. — Poleg Juga izide pri Planinski matici še Zbornik planinskih potopisov in prevod živalskega romana Eugéna Ramberta »Svizec z ovratnic«.

Stvo Kluč, Putevi nemačkog preporoda. (U nakladi pisca. Berlin 1936). V knjigi, ki obsega 228 strani in je natisnjena v latinici, razpravlja pisec o ideologiji in praksi nemačke narodnega socializma. Pisec je sestavil svojo kompilacijo hitlerjevske oficiozne literature v propagandne namene, o čimer pričja tudi to, da je spis izšel v Berlinu, Umljivo je, da zara-

čitatelju te propagandne knjige ni težko ugantiti, kakšnim namenom služi spis Steva Kluča in čemu je med drugimi zamolčano, da je »nemaški preporod« poln sovražstva do Slovanov in nevarnega stremjenja po nadvladi v Evropi.

Robert Neumann, Basil Zaharov, Kralj oružja. (Založba: Anali naših dana, Zagreb). I. zvezek zbirke »Doba i ljudje, 312 str.). V krevodu Bošča Vračarjevića je izšlo dokumentirano delo, ki je zaslovelo po vsej Evropi; izmed sodobnih blografskih del eno najzanimivejših in najznačilnejših, kar »krvavo« aktualno štivo v sedanjih zamračeni Evropi in nad katero leži pošastna senca Basila Zaharova in njemu podobnih. Knjiga, ki strga marsikako masko s častiljevih obrazov in ki nasproti konvencionalnim lažem in fikcijam postavlja kruto, neljuzno resnico.

Enciklopedija gospodinjstva. Dve zajetni knjigi Katharine Prato »Nauk o gospodinjstvu in »Srednjeevropska kuhinja«, ki ju je izdala letos v solidni opremi Umetniška propaganda (inž. H. Uhlir), predstavlja pravo enciklopedijo gospodinjstva, kakor je v našem jeziku še nismo imeli. Slovenski slovtvenik se ob tej priliki spominja, da je prvi poučeval Slovenke v tej rečeh in v domačem jeziku Valentin Vodnik, čigar »Kuharske bukve« so izšle l. 1799. V domagala 140 letih, ki nas ločijo od tega knjižnega pojava, je slovenska gospodinja dobila precej knjig te vrste: izvirnih in prevedenih. Če se je Umetniška propaganda odločila, da izda celotno delo Katharine Prato v slovenskem prevodu, je vzrok brzčas v tem, da je to delo v vsej sodobni gospodinski literaturi najbolj sloveče in da ustreza v toliki meri, kakor nobeno domače delo. Če mu pridružimo »Domačega vedežca«, slovar praktičnega znanja, ki je izšel v isti založbi, je priročna biblioteka slovenske gospodinjke popolna. Strokovno kritiko bodo kajpak pisala strokovna peresa; v našo knjižno kroniko se to delo vključuje po vrednosti, ki jo ima glede na kulturno potrebo osamosvojitve. Tudi take vrste koristna literatura ima svojo sociologijo in posredno kulturno vlogo: Vodnikov primer je pokazal, da je vsaki treba misliti tudi na to, kar Prešernov pisar svetuje učencu: »Poj rajši to, kar treba je pri hiši, — Za hleve treba, treba je na polji, — Poj to, kar kmét in meščan s pridom sliši.« S pridom, prav zares; toda ne mešaj tega z lepo književnostjo!

tite in se pridno udeležujete njenih gimnastičnih večerov — kdaj in kje, boste v pridojnih dneh čitali na tem mestu.

Koturaški savez kraljevine Jugoslavije (službeno). Po sklepu upravnega odbora s dne 14. t. m. se kaznujejo: 1) pododbor Ljubljana po § 26, točka d pravil zaradi nepokorščine z razpustom. Knjige, obračune in arhiv pododborov Maribor in Ljubljana je treba 14 dni po objavi v listih izročiti upravnemu odboru saveza. Klubi z bivšega teritorija mariborskega in ljubljanskega pododborov pripadajo od dneva te objave neposredno savezu; 2) tajnik pododborov Ljubljana G. Metod Gregorec zaradi nepristojnega pisanja in nepokorščine po §§ 10 (tč. 2), 19 in 41 s suspenzijo za dobo enega leta, računajoč od dneva te objave; 3) sportni klub Maraton (kolesarska sekcija) iz Maribora zaradi nepristojnega pisanja po § 10, točka 2 z denarno globo Din 200.—, ki jo je treba plačati v 14 dnevih od dneva te objave. Vsi klubi bivših pododborov v Ljubljani in Mariboru se slednjič opozarjajo, da so od danes dalje glede vseh klubovih zadev, verifikacij, prireditelj t. d. neposredno v zvezi s koturaškim savezom. Dopise je treba pošiljati tajniku Milanu Antoniču, Zagreb, Nova cesta 122. Predsednik Mihanović s. r. tajnik Antonič s. r.

Ljubljanski hazenski podsavez: Redna seja uprav. odbora bo drevi ob 18.30 v posebni sobi kavarne Evrope. Točno in vsi! Motodirke na ljubljanski grad bodo 25. t. m. ob 14. po predpisih že objavljenega razpisa. Delajni razpis in prijavnice so tekmovalcem na razpolago v trgovinah A. Gorec in J. Jax in s'n, ter pri blagajni kavarne »Zvezdec«.

I. kongres zimskosportnih delavcev Jugoslavije JZSS javlja, da bodo ugodnosti polovične vožnje deležni tudi vzgojitelji in delavci vseh sportnih panog, ki jih obnem vabimo na kongres. — Udeleženci naj kupijo na odhodni postaji celo vozno karto in železniško legitimacijo obr. K. 13; vozovnica velja za brezplačen povratek s potrdilom JZSS na železniški legitimaciji, da so se udeležili kongresa. Popust velja od 22. do 28. t. m. za vse vlake razen ekspresne.

Službeno iz LNP. Drevi ob 19.30 seja k. o. v podesavski pisarni. Na sejo se pozivajo: Hobaček Janez, Ramovž Drago, oba Mladika, Pavšek Berto, Korolan, Gašperič Zvonko, Keravec Peter, Slovan; na sejo se vabi predsednik SK Martsa.

SK Ljubljana. Danes od 15. dalje strogo obvezen trening za prvo skupino. Ob 19. strogo obvezen sestanek moštva, ki je igralo proti BSK, Zitnik Haasl, Bertoneelj II, Rožič sigurno!

ASK Primorje (Centralni odbor). Odborova seja bo v torek 20. t. m. ob 18. v kavarni Zvezdi.

S.K. Ilirija. Redna seja uprav. odbora bo drevi ob 20.50 v danskem salonu kavarne Emona. Udeležba je za vse člane obvezna.

SK Ilirija (dršalna in hockey sekcija). Drevi ob 18. bo v posebni sobi kavarne »Evrope« strogo obvezen članski sestanek obeh sekcij. Pridite točno. Obvesčite se med seboj. Načelnik.

Redni občini zbor SK Šparte bo v sredo 21. t. m. ob 20. v posebni sobi restavracije Novi svet. Pravico glasovanja bodo imeli le tisti člani, ki so poravnali vso članarino. Prijatelji kluba vabljeni!

SPORT

Plavači so polagali račune

Na nedeljskem občnem zboru LPP so bile odobrene neznatne spremembe plavalnega prvenstva v korist manjših klubov

V nedeljo se je v restavraciji Štrukelj vršil redni letni občni zbor ljubljanskega plavalnega podsaveza.

Od širih od glasovanja upravičenih klubov so se občnega zbora udeležili po svojih delegatih mariborski Maraton in ljubljanska Planina in Ilirija.

Iz tajniškega poročila posnemamo o delovanju podsaveza sledeče:

Poleg točnega vršenja upravnih poslov je bila letošnja sezona najbogatejša na prireditvah podsaveza, med katerimi je najmočnejše odjeknil nastop reprezentance v medmestni tekmi v Celovcu s temkajšnje reprezentanco. Tudi podsavezno prvenstvo je bilo vzorno izvedeno in dalo dobre rezultate. Prvenstvo si je osvojila ljubljanska Ilirija.

Največji sportni uspeh pa je nastop članov podsaveza Cererija, Wilfana in Zihlerja v državni reprezentanci na XI. olimpiadi v Berlinu. Zlasti plesman Zihlerja na 10. mestu in s tem peto mesto med Evropejci (pred njim so samo trije Nemci in Čeh Leikert) je uspeh, ki ga pri nas vse pre malo cenimo.

Iz poročila blagajnika izhaja, da ima podsavez okoli 2500.— Din inovine.

Po absolutoriju je bil izvoljen stari odbor v sestavi: predsednik A. Gnidovec,

Stanje v ljubljanski skupini I. razreda:				
Korotan	4	3	—	14:4 6
Amater	4	2	1	17:9 5
Reka	4	2	—	2:6 3 4
Hermes	4	2	—	2:6 9 4
Olimp	4	1	1	2:2 7 3
Slovan	4	1	—	3:3 6 2

Po četrtem kolu je stanje v ljubljanskem drugem razredu:

Mars	4	3	1	—	16:7 7
Svoboda	4	2	1	1	11:6 5
Grafika	4	2	1	1	7:5 5
Jadran	4	2	1	1	10:8 5
Korotan	4	2	—	2	7:8 4
Mladika	4	1	2	1	11:14 4
Slavija	4	1	—	3	4:11 2
Moste	4	—	—	4	5:12—

Mariborski I. razred					
Celje	4	3	0	1	11:4 6
CSK	4	2	1	1	12:9 5
Zelezničar	3	2	0	1	8:2 4
Maribor	3	2	0	1	6:5 4
Rapid	4	0	1	3	5:14 1
Atletiki	2	0	0	2	0:8 0

Službene objave LNP. (Seja k. o. 13. oktobra).

Suspendira se po § 56 k. p. Ramovž Drago, Mladika. — V zadevi igralca Povheta Alojzija se na prihodnjo sejo vabi predsednik SK Martsa. — Kaznuje se Viktor Marchiotti, Slovan z enomesečno zabrano, kazen poteče 27. t. m.; Ivo Šorn. Amater s 14dnevno zabrano, kazen poteče 19. t. m.; Kretič Slavko, Hermes, s 14dnevno zabrano, kazen poteče 19. t. m.; Šavs Stefan. Jadran, z enomesečno zabrano, kazen poteče 4. novembra. — Kaznujejo se še: Brinovec Franc. Domžale, s 14dnevno zabrano, Müller Drago. Disk, z enomesečno zabrano, Baumgartner Miro, Slavija, s šestdnevno zabrano; vse tri kazni od dneva objave. — Zabeležita se izključitvi: Janežič Josip, Ljubljana, na tekmi 23. avgusta. Tkaličič Herman, Olimp, na tekmi 27. septembra. — Ustavijo se postopki zoper igralce Franc Turner, Slavija. Anžič Daniel. Jadran. Stupica Milan, Grafika, zaradi pomanjkanja dokazov.

Smučarska gimnastika SK Ilirije. Z nuno pripravo vsakega smučarja za nastopajočo sezono, s smučarsko gimnastiko, bodo Ilirijanci pričeli v prihodnjih dneh. Ne samo smučarju-tekmovalcu — tudi »amaterjem«, tistim torej, ki goje smučanje samo sebi v razvedrilo, zabavo itd. je gimnastika v predsezoni dober del uspeha pozneje v terenu, na dilcah! — Vse vas torej, ki že težko čakate snega in z njim prilike, da s smučmi pohodite na bele poljane, vabi smučarska sekcija SK Ilirije, da pose-

OPRANI LASJE
so obnem tudi negovani — to je prednost SORELA shampoo paste.
Z redno uporabo SORELA izgine prhljaj in preneha izpadanje las.

Lorela
Dobiva se v vseh trgovinah do stroke v tubi po Din 7.—, 12.— in 25.—

Potrebujem 10000 pr. met. bukovih drv I. i II. vrste za kurjavo;
ponudbe franko nakladalna postaja na »KOPAONIK« — Boža M. Davidović, Beograd — Žorža Klemensova 4/I.

Zbudite se MLAJŠI jutri zjutraj.

NOVA HRANA ZA KOŽNO TKIVO HRANI KOŽO DOKLER SPITE.
Presenetljiva iznajdba nekega zdravnika

S 60 leti gladka koža brez gub. Zene 50 let, ki so videti prav tako mlade, kakor njih hčerke. Naj bi to na prvi mah zvenelo še tako čudno, danes je vendarle mogoče po presenetljivi iznajdbi dr. Stjeskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Gube nastajajo zaradi tega, ker tekot let kožno tkivo izgublja gotove vitalne hranilne elemente. Ti elementi se zdaj lahko nadomestijo. Dr. Stjeskal je to dragoceno hrano kožnega tkiva pridobil iz skrbno izbranih mladih živali. Imenuje se »Biocel« in vsebovana je zdaj v rožnati kremi Tokalon, hranilu za kožo. Z uporabo te kreme se koža pomlajuje, brazde in gube pa naglo izginejo. Zene 50 let že v dobi nekaj tednov lahko postanejo na videz za 10 let mlajše. Čež dan uporabljajte belo kremo Tokalon (brez masti). Ta krema razkraja zajedalce, zožuje

razširjene znojnice ter napravi najtemnejšo in najodpornjšo kožo gladko, belo in mehko. Uspešni rezultati so zajamčeni, sicer pa se denar vrne.

GRADSKO POGLARSTVO NOVI SAD
Broj: 62478
14. oktobra 1936 g.
NOVI SAD

Predmet: Natečaj za izradu idejne skice regulatorne osnove grada Novog Sada.

OGLAS NATEČAJA

Na osnovu glavne odluke Gradskog veća od 25 marta 1936 godine, br. 125 adm. 16996/36 raspisuje gradsko poglavarstvo

NATEČAJ ZA IZRADU IDEJNE SKICE REGULATORNE OSNOVE GRADA NOVOG SADA.

- Natečaj je obšti, anoniman i jugoslovenski.
- Ocenjivački sud sastavljaju:
- 1) Dr. Branko Illć, Pretsednik občine.
  - 2) Arh. Tanazović Branko, redovan profesor Tehničkog fakulteta v Beogradu.
  - 3) Arh. Šen Edo, redovan profesor Tehničkog fakulteta u Zagrebu.
  - 4) Inž. Petrović Slobodan, profesor Univerziteta u Beogradu.
  - 5) Inž. Obradović Jovan, predstavnik Sekcije Novi Sad, Udruženja Jugoslovenskih Inžinira i Arhitekata.
  - 6) Arh. Dundžerski Lazar, ovl. civil. arhitekta, predstavnik Sekcije Novi Sad Udruženja Jugoslovenskih Inžinira i Arhitekta.
  - 7) Dr. Popović Jovan, šef Socialno medicinskog odeljenja, Drž. higijenskog zavoda i član proširenog građevinskog odbora.
  - 8) Inž. Mirković Radivoj, gradski većnik.
  - 9) Inž. Lazar Popovicki, šef tehničkog odeljenja Gradskog poglavarstva.

Za ovaj natečaj određene su nagrade:

I nagrada	60.000 Din
II nagrada	40.000 Din
III nagrada	30.000 Din
za okup drugih ocenjenih radova	20.000 Din
SKUPNO	150.000 Din

NATEČAJ POČINJE 1. NOVEMBRA 1936 GODINE A SVRŠAVA SE 1. MAJA 1937 GODINE U 12 C. U PODNE.

Podaci i podloge za natečaj mogu se dobiti od 1. novembra 1936 g. u Tehničkom odeljenju, Gr. poglavarstva N. Sad (soba br. 9) za iznos od 1000 Din (hiljadu dinara), a mogu se naručiti i pismeno, uz istodobnu doznaku gornjeg iznosa Tehničkom odeljenju, Odseku za regulaciju Gradskog poglavarstva Novi Sad.

DR. PETROVIĆ s. r. za predsednika.

Da je prepis veran originalu, tvrdi i overava:

Po naredbi pretsednika ŠEF TEHNIČKOG ODELENJA.

Kupujte domaće blago!

Mazalca (Schlichtmeister)

za Strang- und Kettenmaschine I & II
večja tekstilna industrija za takojšen nastop.

Pismene ponudbe pod »Samostalan radnik« na Publicitas, d. d. Zagreb, Ilica 9.

A. Poltzer:

Pot brez cilja

Roman

»Ali je živ?« sem razburjeno vprašal.

Kapitan O'Connor je resno zmajal z glavo. »Gospod Lawrence je bil že mrtev, ko so ga našli.«

»Samomor?« Sam sem čutil, kako smešno je bilo to vprašanje. Streljač mi je bil jasno povedal, da je Lawrence nekdo ubil.

Razen kapitana so bili v salonu še prvi častnik, ladijski strojnik in gospa Wilsonova, ki je bila oboje hkratu, streljačica in Milicina spletnica.

Kapitan se je obrnil h kočenci, ne več mladi ženi.

»Ne potrebujem vas več, gospa Wilsonova! Ostanite, prosim, pri gospodični Borgholmoy in ji dajte vsako uro nekaj kapljic tistega zdravila...«

Streljačica se je počasi obrnila; videti je bilo, da nerada odhaja. Tudi jaz sem opazil njeno vedenje in se zamislil. Morda so pričakovali od mene take senzacionalne izpovedbe, da je bilo Wilsonovi žal, ker ne bo navzočna.

Kapitan me je šele zdaj povabil, naj sedem. Pokazal je na enega izmed klubnikov. Ker je sedel s svojima častnikoma na oni strani mize in je ležal pred prvimi nekaj listov belega papirja, je bila vsa reč prekleto podobna zaslišbi.

Otresel sem se neprijetnega čustva in si dejal, da

stori kapitan kot poveljnik ladje samo svojo dolžnost, ako me zasliši.

Irec je občestno hrklil. Videl sem, da se mu vloga policijskega komisarja ne prilega. Nazadnje je izpregovoril:

»Gospod Weindal, kdaj ste zadnjič videli gospoda Lawrencea?«

Ta način zasliševanja mi ni bil nič kaj po godu. Mirno sem rekel: »Seveda vam bom povedal vse, kar vem. A prosim vas, gospod kapitan, da mi najprej pojasnite, kdaj, kje in ob kakšnih okoliščinah so našli gospoda Lawrencea mrtvega?«

»Ali vam ni streljačica povedala?«

»Niti besedice razen golega dejstva, da so Lawrencea ubili.«

Kapitan je zmajal z glavo in zamrmral: »Kar živim, se nisem videl bolj malobesednega človeka od tega ošabnega stewarda... Pri svojih vovodih in knezih, ki pravi, da jim je služil, je menda izgubil dar govora; vse, kar nas je plebelec, pa zaničuje.«

Po tej kratki pripombi je rdečelasi Irec resno nadaljeval: »Četrte ure bo, kar so pred kabino številka tri našli gospoda Lawrencea mrtvega na tleh. Zar morec Kobra ga je opazil.«

»In zakaj mislite, da je bil Lawrence ubit in da ne gre za samomor?«

Kapitan me je čudno pogledal, predno je odvrnil: »Ali morda veste, zakaj bi se bil utegnil gospod Lawrence sam ubiti?«

Ko nisem ničesar odgovoril, je nadaljeval: »Smrtonosni strel je bil oddan iz neke razdale; človeku ni treba biti strokovnjak, da to dožene. Kakor sli-

Šim, ste izvrsten strelec. Vedeli boste torej, da ima strelna rana, ki si jo človek sam zada, mimo drugih znamenj osmojene robove!... Razen tega imamo pa še drug dokaz, da je padel gospod Lawrence od tuje roke. Morilno orožje je izginilo!«

»Ali smem videti mrliča?« sem vprašal.

Kapitan se je ozrl za častnika ob svoji strani. Prvi je bil videti zavorovan v snaženju nalivnega peresa, a strojnik je kakor v zadregi skremžil obraz.

Vedel sem, da častniki na »Milici« milijonarja niso marali, ne glede na njegovo širokodušnost v denarnih rečeh. Lawrence ni imel tistih lastnosti, ki storijo, da se gospodar prikupi uslužbencem. Bil je robot in nagle jeze in kaj neprigeten partner pri bridgeu. Mene so pa ladijski častniki še nekam spoštovali, ne da bi se bil potezal za to.

Kapitan je vstal. »Počivaj«, mi je rekel in krenil naprej.

Nič ni bilo videti, da bi mislila iti prvi častnik in ladijski strojnik z nama.

To pot sem prvič stopil v lastnikovo kabino. Na pragu svetlega, dokaj obširnega prostora sem presenečen obstal. Vsa oprava je bila v čudovito neznem rokokoju. Težko sem si predstavljal velikega, težkega moža, ki je tukaj živel, sredi take krhke okolice. Samo postelja je bila prostorna. Pod belo rluho sem zdaj opazil zavajljive oblike mrtvega milijonarja.

Kapitan je bil obstal pri vratih. Hitro sem stopil k postelji in odgrnil rluho. Kar živim, sem zrl že nekateremu mrliču v obraz. Ne samo na vojni. Videl sem ponesrečene artiste in žrtve železniških ka-

tastrof; v Mehiki sem videl ustreljene revolucionarje, na Kitajskem obglavljene razbojnike.

Vendar: na mojo vero, še nikoli me ni noben mrlički obraz navdal s podobno grozo kakor pogled na Američana. Dasi mi bo ostalo njegovo strahotno spačeno obličje v neizbrisnem spominu, ga tu ne bom opisoval. Saj se mi ne bi posrečilo; demonstvo moč E. A. Poeja bi moral imeti, da bi le količkaj nazorno povedal, kakšen je bil ta mrtvi obraz, ki me je v dno duše presunil.

Zdaj sem razumel, zakaj sta ladijska častnika rajši ostala v salonu in zakaj me je spremljal kapitan samo do vrat kabine.

Spustil sem rluho na mrliča in molče krenil proti izhodu.

»Strašno, kaj ne...?« je tiho rekel Irec.

Pokimal sem.

Ko sva se vrnila v salon, je kapitan pozvonil. Skoraj mahoma je prišel streljač. Ali je bil ta človek res brezdušen stroj? Natančno sem si ga ogledal; o kakem duševnem ali čustvenem vzgibu ni bilo na njegovem togem, drvenem lakejskem obrazu niti najmanjšega sledu.

»Whisky!« je kratko ukazal kapitan.

Že prej sem bil opazil, da je postal glas rdečelasega Irca, ki je drugače tudi z najmlajšim mornarjem prijazno občeval, nekam čudno osoren, kadar se je obrnil k streljaču. Gotovo zato, ker je nagnosko čutil aristokratsko zaničevanje starega majordoma. Pri tem si pa streljač nikoli ni dovolil malomarne ali celo nespoštive besede proti po veljniku ladje.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo orči, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in žonitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, prilожite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu ob enem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vzgojiteljico
»Perfektna znanjem nemške in francoske jezikovne izobrazbe ali z matura klasične gimnazije solinca in zdrave, sprejemne k solinca, sprejemne k solinca, sprejemne k solinca, sprejemne k solinca, sprejemne k solinca...«

Zasluzek
Zasluzek vam nudi brezovna žagica z električnim pogonom, perfektno konstrukcije. Reže les do 40 mm, beležo do 6, jeklo do 1 mm, poljubno velikih kosih. Vprašanja naslovite na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mali indetek 7.« 25120-2

Čevljarskega pomočnika
dobro izvežbanega, sprejemnega za meska sivana dela. Mihael Černič, Naklo 18 pri Kranju. 25102-1

Dva čevljarska pomočnika
sprejemnega takoj. Josip Ra-Mihael Černič, Naklo 18 Gorenjsko. 25107-4

Trgovski pomočnik
zmožen delati v kolonialno stroku z znanjem nemške dobi takoj mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Poštenost.« 25110-1

Sodarski pomočniki
Potrebujem nekoliko sodarskih pomočnikov za izdelavo velikih solov in kadi (Zagrebčani) od 200 do vsake, imenovani, kateri se popolnoma razumejo na to delo, naj pošljejo svoje poudbe z zahtevkom plače na Fran Jakovca, veletrgovina z vinom, Jastrebarsko. 25131-1

Trgovski sluga
pošten in vesten, za vsa dela, ne čez 30 let, dobo mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kavcija 19.000.« 25130-1

Gospodična
zmožna stenografije, srbohrvaščine in nemščine, dobi zaposlitev. Pismene poudbe pod šifro »L. P.« na ogl. odd. Jutra. 25136-1

Krojaškega pomočnika
za fina dela, sprejme takoj Sommer, Celje. 25129-1

Med mestom in deželo
posreduje Jutrov mali oglasnik

G. Th. Rothman:
Gospod Kozamurnik gre na letovanje

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Trgovska oprava
po nizki ceni naproday. Sp. Siska, Glaslika 157. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Uro
Patek, 18 kar. moško, najfinije in v briljantni prstan, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25106-6

Službe išče
800 Din dobi takoj na roko oni, ki je za kako pisarniško mesto, bodisi privatno ali na uradni bi bi ga skušal s svojim posejmovanjem dobiti za mene, event. drugo primerno zaposlitev. Cenj. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi na delati.« 25106-2

Kolesa
Motorno kolo 250 ccm kupim. Za protivrednost dam 2 moški in 2 ženski kolesi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dva kolesa.« 25124-1

Oblacila
3 boljše obleke (eno novo, 2no, 2 povrhnika in kompletno perilo boljšega gospoda. prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srednja prilika.« 25111-3

Obrov
Kožuhojino vseh vrst, najugodnejše kupa te in vam strokovno izjela Josip Dolenc Ljubljana, Sv. Petra c 19. Telefon 22-02 25139-3

Kupim
Staro medenino bron, baker in cink kakor tudi staro železo kupim. Jugolutz — Ljubljana VII. 247-9-7

Žimo
dobro, rabljeno ali rabljene molince, kupim. Ponudbe pod »Žima« na ogl. odd. Jutra. 25101-7

Dragocenosti
Vsakovrstno zlato stroje se ustavejbi senar

CERNE juvelir
Ljubljana Wolfova atlec 1

Knjižico
Mestne Ljubljane 18.000, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za gotovino.« 2514-10

Inserirajte v Jutra!

Parketne deščice, trstje za strop, asfaltno strešno lepenko, bitumen-juto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak

razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri trvdki

JOS. PUH, Ljubljana
Gradaška ulica 22
Telefon št. 25-13

Kapital
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bančne, kreditne
in denarne posle, nakup in prodajo branilnih vlog, izposoje najugodnejše takoj v gotovini.

Al. Planinšek
Ljubljana, Beethovnova ul. Stev 14. Telefon 35-10 34-16

Bančno kom. zavod
Maribor Aleksandrova 40, zvrstje najbolje nakup in prodajo

HRANILNI VLOG
vseh denarh zavodov za odgovor Din 3 znekm. 240-16

Najvarnejša nalozba kapitala
se nudj enim, ki razpolagajo s približno 1 milijon gotovine in je ne marajo dati v zamrzanje, proti knjižbi na prvo mesto na obsejna posestva v industrijske naprave. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navdno obrestno mere in odplačilnih pogojev pod »Vedkratna sigurnost.« 25101-6

Knjižico
Mestne Ljubljane 18.000, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za gotovino.« 2514-10

Inserirajte v Jutra!

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Lokal
za vinočto, vzajem v najem v Ljubljani, na prometnem kraju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točen.« 25117-10

Trgovino
dobrodočto, vzajem v najem, eventualno pristopim kot družabnik. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje. Pod šifro »Samski trgovec 29.« 25100-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjsko posestvo
trije objekti v Ljubljani, ugodno prodam ločno ali skupaj. Letni donos 32.000 Din. Piscičo tudi s knjižico. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Gestilo
dobrodočto, prevzajem v najem na Gorenjskem med Ljubljano in Jesenicami. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
dobrodočto, vzajem v najem, eventualno pristopim kot družabnik. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje. Pod šifro »Samski trgovec 29.« 25100-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjsko posestvo
trije objekti v Ljubljani, ugodno prodam ločno ali skupaj. Letni donos 32.000 Din. Piscičo tudi s knjižico. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Gestilo
dobrodočto, prevzajem v najem na Gorenjskem med Ljubljano in Jesenicami. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

V najem
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno
pri žagi v Suhem dolu (okoli 10 km od Slovenj-gračca) z 8 hektar zemljišča, gospodarskim poslopjem, hlevom etc. oddam v najem. Možnost zaslužka tudi s vojnjo, branjarjo in trafiko. Priročljivo za pensionista, ovržnika ali podobno z nekaj gotovine. Ponudbe na govdno upravo »Mski dvorec pri Slovenj-gradu.« 24832-7

Pekarno
dobro vpe-ljano, oddam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25103-17

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Lokal
za vinočto, vzajem v najem v Ljubljani, na prometnem kraju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točen.« 25117-10

Trgovino
dobrodočto, vzajem v najem, eventualno pristopim kot družabnik. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje. Pod šifro »Samski trgovec 29.« 25100-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjsko posestvo
trije objekti v Ljubljani, ugodno prodam ločno ali skupaj. Letni donos 32.000 Din. Piscičo tudi s knjižico. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Gestilo
dobrodočto, prevzajem v najem na Gorenjskem med Ljubljano in Jesenicami. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Lokal
za vinočto, vzajem v najem v Ljubljani, na prometnem kraju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točen.« 25117-10

Trgovino
dobrodočto, vzajem v najem, eventualno pristopim kot družabnik. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje. Pod šifro »Samski trgovec 29.« 25100-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjsko posestvo
trije objekti v Ljubljani, ugodno prodam ločno ali skupaj. Letni donos 32.000 Din. Piscičo tudi s knjižico. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Gestilo
dobrodočto, prevzajem v najem na Gorenjskem med Ljubljano in Jesenicami. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Lokal
za vinočto, vzajem v najem v Ljubljani, na prometnem kraju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točen.« 25117-10

Trgovino
dobrodočto, vzajem v najem, eventualno pristopim kot družabnik. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje. Pod šifro »Samski trgovec 29.« 25100-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjsko posestvo
trije objekti v Ljubljani, ugodno prodam ločno ali skupaj. Letni donos 32.000 Din. Piscičo tudi s knjižico. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Gestilo
dobrodočto, prevzajem v najem na Gorenjskem med Ljubljano in Jesenicami. Cenj. ponudbe prosim poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1. 25122-19

Vođni mljn
v rodovnjem kraju, vzajem v najem. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »Mljn.« 25108-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpe-ljano, sredi mesta na Dolenskem, oddam 1. januarja 1937. Trgovina je do 1. januarja v obnata in se odloži za trg, puli in merili pa brez trgovske robe. Stanovanje (vodovod, elektri-ka) v hšči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vpe-ljana trgovina.« 25100-10

Lokal
za vinočto, vzajem v najem v Ljubljani, na prometnem kraju. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točen.« 25117-10